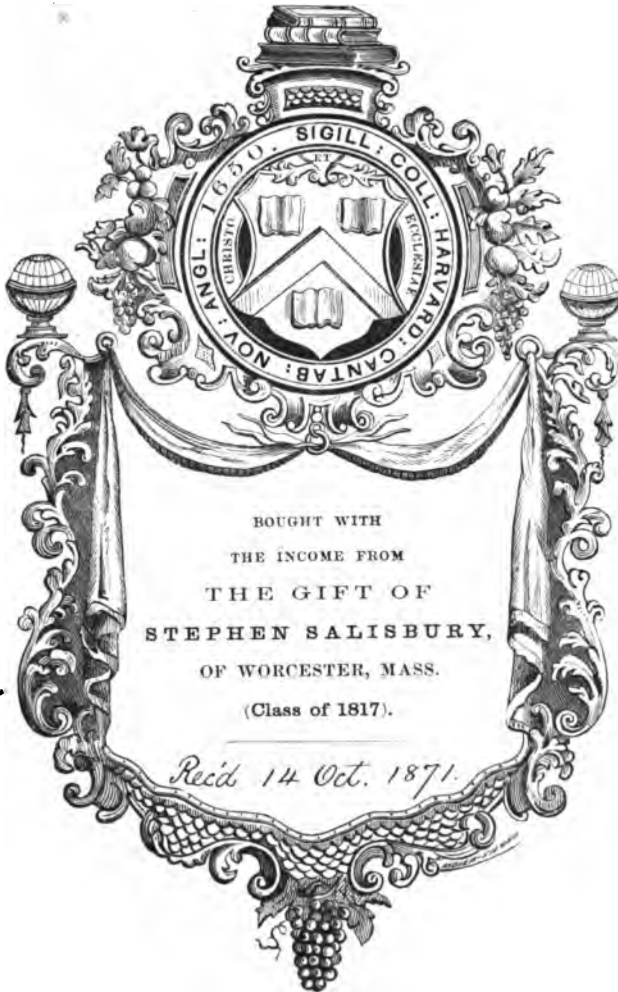
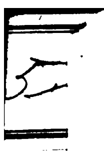

275 ungebund

LECTIONES LYSIACAE.

SCRIPSIT

TIALLINGIUS HALBERTSMA Justi fil.

GYMNASII HARLEMENSIS RECTOR.

TRAIECTI AD RHENUM,

TYPIS MANDAVERUNT KEMINK ET FILIUS,

MDCCCLXVIII.

LECTIONES LYSIACAE.

LECTIONES LYSIACAE.

SCRIPSIT

TIALLINGIUS HALBERTSMA Justi fil.

GYMNASII HARLEMENSIS RECTOR.

TRAIECTI AD RHENUM,
TYPIS MANDAVERUNT KEMINK ET FILIUS,
MDCCCLXVIII.

L. S.

In animo est tecum, Benevole Lector, ordine percurrere Lysiae orationes et ea, quae mihi de compluscculis locis corruptis in mentem venerunt, tecum communicare, si forte ego quoque aliquid afferre queam ad Ἀττικωτάτου *oratoris textum emendandum; quod priusquam aggrediar, pauca praemonenda habeo, ad quae mea caussa quaeso animum attendas.*

Ac primum scire te velim, particulam harum lectionum iam prodiisse in Mnemosyne anni 1862 *et in Actis Paedagogorum Batavorum anni* 1863, *quarum quas etiam nunc probo, signo* (†) *notatas hic repetendas curavi, ne iis quidem exceptis, quas p o s t m e alii viri docti publici iuris fecerunt; quod nemo, opinor, gravabitur, memor Ovidiani, „pauperis esse numerare pecus." Ut autem quod meum est acriter vindico, sic, quantum potui, cavi, ne coniecturas ante me ab aliis factas reciperem nisi auctore addito, et operam dedi, ut in aliorum coniecturis laudandis semper eum nominarem, quem primum quamque coniecturam fecisse comperissem, quapropter neque casui, neque errori tribuas, sicubi alium emendationis auctorem nominem, quam qui vulgo fertur. Quodsi inter meas lectiones una et altera sit, quam iam alius repererit, quod in ingenti coniecturarum numero, quibus Lysias tentatus est, fieri posse nemo mirabitur, factum*

hoc est me insciente et invito, lubensque adeo inventionis laudem, si qua est, principi auctori concedo.

Porro in libello componendo hanc mihi legem posui, ut brevis essem nec tamen obscurus fierem. Hinc lectorem raro verborum ambagibus introduxi in locos, quos tractandos mihi sumpseram, sed satis habui ex ipso Lysia ea excerpere, quae ad locum bene intelligendum facerent, in qua re usus sum praestantissima editione, quae cura Cobeti, praeceptoris aestumatissimi, anno 1863 *Amstelodami prodiit, a qua sicubi discessi, id religiose notavi.*

Non minus brevitati studui in explicando, quid in singulis locis reprehenderem; haud raro etiam, ubi hoc ex ipsa coniectura, quam proponebam, appareret, usus sum formula: „lege hoc vel illud." Quumque nihil facilius fuisset quam ad quorumdam virorum doctorum exemplum magnam locorum copiam congerere, laudare doctos Graecitatis magistros et multa undique conquirere, quibus meas coniecturas tuerer, satis habui aut pauca, aut nihil addere. Non nisi ubi versarer in re obscuriore, fusius sententiam explicavi.

Quoties tractabam locos, in quibus se iam Critici exercitaverant, eodem brevitatis studio ductus saepissime omisi aliorum coniecturas, quae mihi improbarentur; quod moneo, ne quis ex silentio meo de aliorum tentaminibus putet me superbe neglexisse, quae alii in Lysia emendando praestiterint. Si enim excipias paucas quasdam virorum doctorum commentationes, in programmatis raro obviis et in philologorum actis minus parabilibus delitescentes, reliqua fere omnia, quae ad Lysiam emaculandum critici contulerunt, legi atque excerpsi.

Sat scio fore, qui consilium, quod in his lectionibus edendis secutus sum, improbaturi sint, homines tardi ingenii,

qui postulent, ut sibi omnia, tanquam nutrix infanti, praemandas; vehementer vero metuo, ut apud plerosque philologos gratiam initurus fuissem, si Lexicologorum et Grammaticorum scrinia compilassem, si copiose de omnibus coniecturis, quae in singulos locos a viris doctis prolatae essent, disputassem, si denique, quasi lector hospes in Lysiae orationibus esset, ubique ξεναγοῦ *partes suscepissem. Me quidem eiusmodi disputationes taedet legere, nedum scribere. Accedit, quod vel sine tali ornatu quod verum est emicabit, quod falsum est, quantumvis ampla defensione instructum, sponte concidet. Quod nolim lectorem sic interpretari, quasi tam ineptus sim, ut credam, omnes meas coniecturas virorum doctorum assensum laturas esse. Vel vestigia, ut vulpem in fabula, me deterrent, ut tam magnifice de me sentiam. Ubi enim video, vel acutissimos et Graecitatis longo usu intelligentissimos viros ne dimidiam quidem coniecturarum partem caeteris probavisse, tironem certe, qualis ego sum, non decet melius de sese augurari; imo persuasum mihi est, fore ut multa, quae nunc probem, postea a me ipso improbentur, qui iam nunc, his lectionibus vix typis excussis, quum indici conficiendo operam dabam, animadverterim me bis errasse in caussa corruptelae indicanda. Prior locus legitur in Or. XV, § 3, ubi, quum pro* ἐμβὰς *coniecissem* ἀναβὰς ἐν ταῖς, *minus recte addidi,* ἐμβὰς *corruptum esse ex* ἀναβὰς *et vocabula* ἐν ταῖς *omissa esse; facilius enim corruptelae originem sic explices, ut dicas* ἐν ταῖς *olim omissum postea suprascriptum esse participio* ἀναβάς *et ex lectione* $\overset{\text{ἐν ταῖς}}{\text{ἀναβάς}}$ *monstrum* ἐμβάς *natum esse. Tum in Or. XIII, § 87 verba* ὁ ἀποκτείνας *nunc non addita existimo ad explicandum locutionem* ἐπ' αὐτοφώρῳ σὺ εἶ, *sed ad illustrandum pronomen* σύ.

More maiorum indicem addidi, in quo quasi conspectum dedi eorum, quae in libello tractavi; quem ut quam locupletissimum darem, non dubitavi interdum idem bis memorare sub diversis capitibus, praesertim quum in corruptelae origine indicanda dubitarem, ad quem potissimum titulum singulos locos referrem; est enim ea res subinde difficilis ad diiudicandum.

Ingrati foret praefandi finem facere, antequam paucis declarassem, quantopere me tibi, amicissime Naber, obstrictum sentiam, qui non solum consiliis prudentissimis et sanae eruditionis plenissimis me adiuveris, sed etiam quae ipse ad Lysiam emendandum acute excogitaveras amice utenda concesseris, et ne molestissimum quidem onus speciminum typographicorum recognoscendorum sustinere recusaveris; pro quibus beneficiis non possum quin publice tibi grati animi sensum significem.

Scribebam Harlemi Idibus Martiis
MDCCCLXVIII.

Oratio I. Ὑπὲρ τοῦ Ἐρατοσθένους φόνου ἀπολογία.

§ 8 (†). *ἐπ' ἐκφορὰν γὰρ αὐτῇ ἀκολουθήσασα ἡ ἐμὴ γυνὴ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου ὀφθεῖσα χρόνῳ διαφθείρεται.*

Τούτου τοῦ ἀνθρώπου ferri non potest, nam sermo est de homine mortuo, qui in iudicio non adest. Ni fallor pronomen demonstrativum debetur librariis, qui non concoquebant locutionem, in Demosthenis quoque orationibus saepius corruptam, *ὁ ἄνθρωπος*, quae aliis quoque locis huius orationis de Eratosthene moecho cum contemptu usurpata primum in hac paragrapho apparet. Legendum praeterea cum crasi *τἀνθρώπου*.

§ 13 (†). *Κἀγὼ μὲν ἐγέλων, ἐκεινὴ δὲ ἀναστᾶσα καὶ ἀπιοῦσα προστίθησι τὴν θύραν προσποιουμένη παίζειν.*

Quicunque accurate hunc locum inspexerit mecum delebit permolestum *καί*, insertum a librario, qui non ferebat duo participia sine coniunctione continuata. Non minus molestum est *καί* in Or. XIX, § 11: *χαλεπὸν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀπολογεῖσθαι πρὸς δόξαν ἣν ἔνιοι ἔχουσι περὶ τῆς Νικοφήμου οὐσίας καὶ σπάνιν ἀργυρίου, ἣ νῦν ἐστιν ἐν τῇ πόλει, καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος· ὅμως δὲ καὶ τούτων ὑπαρχόντων ῥᾳδίως γνώσεσθε ὅτι οὐκ ἀληθῆ ἐστι τὰ κατηγορημένα.* Frustra enim quaesiveris, quid coniunctio signi-

ficet ante *τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος*. Videtur aut cum Reiskio supplendum *καὶ ταῦτα τοῦ ἀγῶνος*, aut, quod malim, eiiciendum *καί*, coll. § 50: *οὐδεὶς ἐξήλεγξε δεομένης μὲν τῆς πόλεως χρημάτων, ἐθέλοντος δ' ἐκείνου λογίσασθαι*. Praeterea cum Tayloro scribendum *τῇ πόλει* omisso *ἐν*; loquitur enim orator de pecuniae angustiis, quibus respublica premitur, non de caritate nummorum in urbe. Alius locus, ubi eadem coniunctio *καί* lectori molestiam parit, legitur Or. XXV, § 13: *ἃ χρὴ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων λόγοις πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν ἃ ἑκάστῳ τυγχάνει πεπραγμένα*. Plerique editores, in his Cobetus, eiiciunt; quod nollem factum: nemo enim perhibebit librarios, ut in locis modo tractatis, addidisse ad asyndeton sibi molestum tollendum. Potius suspicor *καί* occupare locum vocabuli, quod Palatini codicis scriba non satis commode legere potuerit. Quae si non vana suspicio est, vix alii vocabulo locus est quam comparativo *μᾶλλον*.

§ 16 (†). In codice legitur: *προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς ἡ ἄνθρωπος τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα „Εὐφίλητε" ἔφη κτέ.*

Delenda sunt vocabula *ἡ ἄνθρωπος*, quae male huc pedem intulerunt ex paragrapho superiore, et sententiam pessumdant.

§ 19 (†). Palatinus habet: *ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἐρατοσθένους πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπον ὅτι οὗτος ὁ φοιτῶν εἴη πρὸς τὴν γυναῖκα, ἐξεπλάγη.*

Lysias scripsit, ni fallor, *παρὰ τὴν γυναῖκα*, ut omnes tum in eadem re solebant, et ipse scripserat in § 15, ubi recte editur *ἐφοίτα παρ' αὐτήν*. Labente demum Graecitate *πρός* quoque in hac locutione usurpari coeptum est, quae caussa fuit, cur hic locus labem conceperit.

§ 20. *καὶ τότε ἤδη πρὸς τὰ γόνατά μου πεσοῦσα, καὶ πίστιν παρ' ἐμοῦ λαβοῦσα μηδὲν πείσεσθαι κακόν, κατηγόρευε*

πρῶτον μὲν ὡς μετὰ τὴν ἐκφορὰν αὐτῇ προσίοι, ἔπειτα ὡς αὐτὴ τελευτῶσα εἰσαγγείλειε καὶ ὡς ἐκείνη τῷ χρόνῳ πεισθείη, καὶ τὰς εἰσόδους οἷς τρόποις προσίοι, καὶ ὡς Θεσμοφορίοις ἐμοῦ ἐν ἀγρῷ ὄντος ᾤχετο εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐκείνου· καὶ τἄλλα τὰ γενόμενα πάντα ἀκριβῶς διηγήσατο.

Pro altero *προσίοι*, quod corruptum esse satis constat, minus recte Dobraeus coniecit legendum esse *ποιήσαιτο*: quum enim verba *πεισθείη* et *ᾤχετο* referenda sint ad Euphileti uxorem, verbum interpositum vix satis commode ad Eratosthenem referri potest, nisi addito nomine vel pronomine, nam *τὰς εἰσόδους ποιεῖσθαι* de nullo nisi de moecho dici posse per se liquet. Nec fugit hoc ipsum Dobraeum, qui, animo mutato, postea cogitavit de *προσεῖτο* sc. *ἡ γυνὴ τὸν μοιχόν*, quam lectionem leviter mutatam in *προσοῖτο* Herwerdenus meus in editionem recepit: quamquam ne haec quidem probanda est, quum verbum *προσίεσθαι* significet *permittere ut aliquis ad nos accedat* aut in genere *concedere*, quorum neutrum in nostrum locum convenit. Mihi in *προσίοι* latere videtur *παράσχοι*, quod non nimis a codicis vestigiis aberrare palaeographiae peritos non est quod doceam, et eximie in hunc locum quadrare demonstrat Xenophonteus locus in Hellen. IV, 4, 7, ubi legimus: *ἐπεχειρείτον... Πασίμηλός τε καὶ Ἀλκιμένης ... συγγενέσθαι Πραξίτᾳ καὶ εἶπον ὅτι δύναιντ' ἂν παρασχεῖν εἴσοδον εἰς τὰ κατατείνοντα ἐπὶ Λέχαιον τείχη.*

§ 32 (†). *Ἀκούετε, ἄνδρες, ὅτι κελεύει, ἐάν τις ἄνθρωπον ἐλεύθερον ἢ παῖδα αἰσχύνῃ βίᾳ, διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν, ἐὰν δὲ γυναῖκα, ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι· οὕτως, ὦ ἄνδρες, τοὺς βιαζομένους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι ἢ τοὺς πείθοντας· τῶν μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ διπλῆν ἐποίησε τὴν βλάβην.*

Quum anno 1862 indicassem verba inconcinna *ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν* mihi videri releganda esse in marginem,

oblocutus est cl. Franckenus, contendens iis omissis non satis esse caussae cur feminae reliquis excipiantur. Videtur autem non attendisse in prioribus verbis, quae orator ex lege excerpsit, sermonem esse de iis, qui mares vi stupraverint, in posterioribus de iis, qui mulieribus vitium intulerint, inter quos distinxisse oratorem non est quod miremur. Verba a me notata nequeunt petita esse ex lege *βίας*, ut ipse Franckenus concedit; neque magis Lysiae, ut vir clarissimus putat, esse possunt, nam orator qualis Lysias, qui claritate nitet, tam obscuris verbis non fuisset usus, si voluisset explicandi gratia inter legis verba indicare legislatorem significare easdem *feminas quibuscum in adulterio deprehensi secundum alteram legem impune interfici possent.* Quod si vel maxime haec omnia quatuor illis verbis inessent, quod nego, ne sic quidem crediderim Lysiam ea addidisse: sine necessitate enim legem corrupisset; cum enim haec constitueret poenam contra eos, qui mulieribus *in genere* vim inferrent, Lysias per explicationem legi obtrusisset, ut tantum poenam sanciret contra eos, qui *ταῖς γαμεταῖς* et *ταῖς παλλακαῖς* vim intulissent.

§ 41 (†). In codice legimus: *ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν τοῖς ἐπιτηδείοις μεθ' ἡμέραν παραγγεῖλαι καὶ κελεῦσαι αὐτοὺς συλλεγῆναι εἰς οἰκίαν τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω;*

Dele putidum emblema *οἰκίαν* et lege cum Cobeto *του* pro altero *τῶν*, ut Lysias scripserit *εἰς τῶν φίλων του ἐγγυτάτω.*

Ibidem (†). *καὶ ὡς Ἁρμόδιον μὲν καὶ τὸν δεῖνα ἦλθον οὐκ ἐπιδημοῦντας (οὐ γὰρ ᾔδειν), ἑτέρους δὲ οὐκ ἔνδον ὄντας κατέλαβον, οὓς δ' οἷός τε ἦν λαβὼν ἐβάδιζον.*

Dele *ὄντας* quod orationem soloecam reddit quodque recte omittitur in § 23.

§ 46 (†). *τί ἂν οὖν βουλόμενος ἐγὼ τοιοῦτον κίνδυνον ἐκινδύνευον, εἰ μὴ τὸ μέγιστον τῶν ἀδικημάτων ἦν ὑπ' αὐτοῦ ἠδι-*

κημένος; ἔπειτα παρακαλέσας αὐτὸς μάρτυρας ἠσέβουν, ἐξόν μοι, εἴπερ ἀδίκως ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, μηδένα μοι τούτων συνειδέναι;

Ad verbum ἠσέβουν requiro ἄν.

Oratio II. Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς.

§ 10. αὐτοὶ δὲ (scil. Athenienses) λαβόντες τὰ ἆθλα, ὧνπερ ἕνεκεν ἀφίκοντο, τοὺς Ἀργείων νεκρούς, ἔθαψαν ἐν τῇ αὐτῶν Ἐλευσῖνι.

Quanto elegantius, quod apud Herodotum IX., 27 Athenienses de se ipsi praedicant contra Tegeatas: στρατευσάμενοι ἐπὶ τοὺς Καδμείους ἀνελέσθαι τε τοὺς νεκρούς φαμεν καὶ θάψαι τῆς ἡμετέρας ἐν Ἐλευσῖνι, nisi quod ἐν reddendum librariis. Bene adeo consulueris Rhetori nostro, ubi ei reddideris ἔθαψαν τῆς αὐτῶν Ἐλευσῖνι.

Ibidem. περὶ μὲν οὖν τοὺς ἀποθανόντας τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας τοιοῦτοι γεγόνασιν.

Quum in superioribus de numero septenario altum sit silentium et Rhetor loquatur de occisis in genere, deleverim ἑπτά, additum a nescio quo, qui aliquid de septem ducum contra Thebas expeditione inaudiverat.

Non minus de interpolatione suspectum est χιλίαις in § 28: ἐξὸν γὰρ αὐτῷ χιλίαις ναυσὶ διαβιβάσαι κατὰ τὸ στενώτατον τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν πεζὴν στρατιάν: nihil enim attinebat hoc quoque loco numerum addere navium, quem modo Rhetor dederat, quum diceret regem venisse χιλίαις καὶ διακοσίαις ναυσίν: quem si vel maxime addere voluisset, praeposuisset articulum ταῖς, utpote de quibus paullo ante locutus esset.

§ 15. τοσοῦτον δ' ἐφρόνουν ἀμφότεροι, ὥσθ' οἱ μὲν μετ' Εὐρυσθέως οὐδὲν παρ' ἑκόντων ἐζήτουν εὑρίσκεσθαι, Ἀθηναῖοι δ' οὐκ

ἠξίουν Εὐρυσθέα αὐτὸν ἱκετεύοντα τοὺς ἱκέτας παρ' αὐτῶν ἐξελεῖν.

Varia lectio *ἐξαιτεῖν* pro *ἐξελεῖν* ducit ad praesens *ἐξαιρεῖν*, quod malo propter *εὑρίσκεσθαι*.

§ 22. *ἔτι δ' αὐτοῖς ἐκ τῶν προτέρων ἔργων περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα παρειστήκει, ὡς εἰ μὲν πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν ἴασιν, ἐκείνοις καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ τοῖς ἀδικουμένοις ἥξουσι βοηθήσοντες· εἰ δ' ἐνθάδε πρῶτον ἀφίξονται, οὐδένας ἄλλους τῶν Ἑλλήνων τολμήσειν ἑτέρους σώζοντας φανερὰν ἔχθραν πρὸς ἐκείνους ὑπὲρ αὐτῶν καταθέσθαι.*

Legendum in oratione obliqua *ἥξειν βοηθήσοντας*, continent enim haec verba Persarum sententiam. Librarios talia non intellexisse et pro captu suo mutasse nemo opinor mirabitur.

§ 27. *Μετὰ δὲ ταῦτα Ξέρξης ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεύς, καταφρονήσας μὲν τῆς Ἑλλάδος, κτέ.*

Male non obtemperatum est Dobraeo monenti nomen proprium *Ξέρξης* esse relegandum in marginem. Rhetor non magis addidit § 21, ubi omnes codices Bekkeri praebent *ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεύς*, non addito nomine Darii, quamquam comparet in margine codicis Coisliani 149, quem Parisiis inspexi.

§ 28. Vide ad Or. II, 10.

§ 29. *ἀλλ' ὑπεριδὼν καὶ τὰ φύσει πεφυκότα καὶ τὰ θεῖα πράγματα καὶ τὰς ἀνθρωπίνας διανοίας ὁδὸν μὲν διὰ τῆς θαλάσσης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι, ζεύξας μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διορύξας δὲ τὸν Ἄθω· ὑφισταμένου οὐδενός, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δ' ἑκόντων προδιδόντων. οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἀμύνασθαι, οἱ δ' ὑπὸ χρημάτων διεφθαρμένοι· ἀμφότερα δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος καὶ δέος. Ἀθηναῖοι δ' οὕτω διακειμένης τῆς Ἑλλάδος αὐτοὶ μὲν εἰς τὰς ναῦς ἐμβάντες ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ τῶν συμμάχων ἔνιοι εἰς Θερμοπύλας ἀπήντησαν.*

Recte codices G et U post *ὑφισταμένου* inserunt particulam *δέ*; hic enim inchoatur nova sententia, quae sic interpungenda: *ὑφισταμένου δ' οὐδενός, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δ' ἑκόντων προδιδόντων — οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἀμύνασθαι, οἱ δ' ὑπὸ χρημάτων διεφθαρμένοι, ἀμφότερα δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος καὶ δέος — Ἀθηναῖοι δ' οὕτω διακειμένης τῆς Ἑλλάδος αὐτοὶ μὲν κτέ.*, quod genus parentheseos recurrit § 67. Est autem omnino necessaria haec interpunctionis mutatio, quod *ὑφισταμένου οὐδενός, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων κτέ.* nullo modo referri possunt ad Hellespontum navibus iunctum et Atho perfossum.

Non minus turpiter a mala interpunctione laborat in hac oratione § 67, ubi in verbis: *Οἱ δὲ νῦν θαπτόμενοι, βοηθήσαντες Κορινθίοις ὑπὸ παλαιῶν φίλων ἀδικουμένοις καινοὶ σύμμαχοι γενόμενοι, κτέ.* expediri nequit *βοηθήσαντες*, quod nunc propter sequens *σύμμαχοι γενόμενοι* male abundat; sanam autem interpretationem admittet, ubi comma post *θαπτόμενοι* aut deleveris, aut posueris post *βοηθήσαντες*, quo facto participium eodem modo explicari poterit ac in Xenophontis Hellenicis IV, 4, 17: *καὶ γὰρ οἱ Μαντινεῖς βοηθήσαντές ποτε ἐπεκδραμόντες πελτασταῖς ἐκ τοῦ ἐπὶ Λέχαιον τείνοντος τείχους, ἀκοντιζόμενοι ἐνέκλιναν*, et aliis locis.

§ 35. *ποίαν δὲ γνώμην εἶχον ἢ οἱ θεώμενοι τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις, οὔσης καὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀπίστου καὶ τοῦ προσιόντος κινδύνου, ἢ οἱ μέλλοντες ναυμαχήσειν ὑπὲρ τῶν φιλτάτων τῶν ἐν Σαλαμῖνι.*

Post *κινδύνου* excidisse videtur *δεινοῦ*.

§ 67. Vide ad Or. II, 29.

§ 71. *ὀρφανοὺς δὲ τοὺς αὐτῶν παῖδας ἀπέλιπον.*

Uxor qui maritum, nauta qui navem, actor qui actionem deserit, dicuntur *ἀπολείπειν τὸν ἄνδρα, τὴν ναῦν, τὴν δίκην*: at pater mortuus *ὀρφανοὺς τοὺς παῖδας καταλείπει*, unde h. l. pro *ἀπέλιπον* legerim *κατέλιπον*. Littera *κ* propter

similitudinem post *σ* neglecta errorem peperit: ea enim omissa, quod restabat *ατέλιπον* sponte abiit in *ἀπέλιπον*. Cf. Cobeti Var. Lectt. p. 125.

Oratio III. *Ἀπολογία πρὸς Σίμωνα.*

§ 2 (†). Palatinus praebet: *εἰ μὲν οὖν ἄλλοι τινὲς ἔμελλον περὶ ἐμοῦ διαγνώσεσθαι, σφόδρ' ἂν ἐφοβούμην τὸν κίνδυνον, ὁρῶν ὅτι καὶ παρασκευαὶ καὶ τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίγνονται, ὥστε πολλὰ καὶ παρὰ γνώμην ἀποβαίνειν τοῖς κινδυνεύουσιν.*

Pro *τύχαι*, quibus in iudicio nullus locus, quantocius repone *τέχναι*. Cf. Dem. p. 540 *τοιαύτας τέχνας καὶ σκήψεις οὗτος εὑρίσκων ἐκκρούει.*

§ 3 (†). *μάλιστα δ' ἀγανακτῶ, ὦ βουλή, ὅτι περὶ τῶν τραυμάτων εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὑπὲρ ὧν ἐγὼ αἰσχυνόμενος εἰ μέλλοιεν πολλοί μοι συνείσεσθαι, ἠνεσχόμην ἀδικούμενος.*

Nemo admonitus dubitabit ex his verbis, quae dedi sicut in codice Palatino leguntur, mecum delere manifestam interpolationem *περὶ τῶν τραυμάτων*, qua tamen hoc lucramur, ut maiore fiducia possimus reponere *περὶ ὧν* pro *ὑπὲρ ὧν*, quum interpolator legisse videatur *περί*, quod h. l. est plane necessarium. Locum igitur sic constituo: *ὅτι εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν ἐγὼ αἰσχυνόμενος εἰ μέλλοιεν πολλοί μοι συνείσεσθαι, ἠνεσχόμην ἀδικούμενος.* Editores locum interpolatum incrustarunt quum suo marte pro *τῶν τραυμάτων* substituerent *τοιούτων πραγμάτων.*

§ 4 (†). *ἐὰν δὲ περὶ τούτων ἀποδείξω, ὡς οὐκ ἔνοχός εἰμι οἷς Σίμων διωμόσατο, ἄλλως δ' ὑμῖν φαίνωμαι παρὰ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμαυτοῦ ἀνοητότερον πρὸς τὸ μειράκιον διατεθείς, αἰτοῦμαι ὑμᾶς μηδέν με χείρω νομίζειν.*

Simon tectis verbis loquitur de impudico suo amore; et hucusque de amasio Theodoto ne verbum quidem fecit. Deleverim igitur *πρὸς τὸ μειράκιον*, utpote ex annotatione ortum.

§ 8 (†). In Palatino est: *ἔβαλλέ με λίθοις. καὶ ἐμοῦ μὲν ἁμαρτάνει, Ἀριστοκράτους δέ, ὅς παρ' ἐμὲ ἦλθε μετ' αὐτοῦ, βαλὼν λίθῳ συντρίβει τὸ μέτωπον.*

Expunge puerile *βαλὼν λίθῳ*.

§ 11 (†). Palatinus praebet: *καὶ οὗτοι μὲν ἠρίστων καὶ ἔπινον, Φύλακας δὲ κατέστησαν ἐπὶ τοῦ τέγους, ἵν' ὁπότε ἐξέλθοι τὸ μειράκιον εἰσαρπάσειαν αὐτόν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνοῦμαι ἐγὼ ἐκ Πειραιῶς καὶ τρέπομαι παριὼν ὡς τὸν Λυσίμαχον.*

Ni fallor, Lysiae oratio aliquanto concinnior et elegantior fiet, si mecum reposueris *Φύλακα καταστήσαντες ἐπὶ τοῦ τέγους*, in quibus quod correxi *Φύλακα* pro *Φύλακας* debeo Cobeto. Caussa corruptelae aperta est. In codice antiquo scriptum erat *Φύλακα καταστήσαν* cum compendio syllabae *τες*: librarius compendium syllabae *τες* confudit cum compendio particulae *δέ* et scripsit *κατάστησαν δὲ*, quod deinde correctum est in *δὲ κατέστησαν*, ne locus plane sensu vacuus esset. Cf. Bast. ad Greg. Cor. p. 378. In sequentibus nemo facile dixerit, quid sit *τρέπομαι*. Suspicor Lysiam scripsisse *κἀκτρέπομαι*, *et devertor*, scribasque craseos securos locum corrupisse.

§ 12. *ὀλίγον δὲ χρόνον* apud Lysimachum *διατρίψαντες ἐξερχόμεθα ἤδη μεθύοντες. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς.*

Locum, quem corruptum esse omnes consentiunt et alii aliter emendare conati sunt, dedi sicut in archetypo exstat. Simplicissimum videtur transposito *δέ* legere: *ἤδη δὲ μεθύοντες οὗτοι ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς*, in quibus ne quem *ἤδη δέ* offendat, conferat § 17, ubi similiter legitur: *Μόλωνα.... συνέκοψαν. Ἤδη δ' αὐτοῖς οὖσι παρὰ τὴν Λάμπωνος οἰκίαν ἐγὼ μόνος βαδίζων ἐντυγχάνω.*

§ 28. *Λέγει δ' ὡς ἡμεῖς ἤλθομεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τούτου*

ὄστρακον ἔχοντες, καὶ ὡς ἠπείλουν αὐτῷ ἐγὼ ἀποκτενεῖν, καὶ ὡς τοῦτό ἐστιν ἡ πρόνοια.

Quum iam in Mnemosyne anni 1862 p. 212 monuissem, articulum ante *πρόνοια* non esse huius loci, coll. Or. IV, §§ 6, et 12, ideoque delendum esse, opportune Naberus mihi indicavit sub verbis *ἐστιν ἡ πρόνοια* latere *ἐστι δὴ πρόνοια*, quod verissimum arbitror. Non minus male articulus abundat in Or. XXIII, § 12: *Ῥᾴδιον τοίνυν εἰδέναι ὅτι οὐδ᾽ αὐτὸς Παγκλέων νομίζει ἑαυτὸν μὴ ὅτι Πλαταιᾶ εἶναι, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐλεύθερον. Ὅστις γὰρ ἐβουλήθη βίᾳ ἀφαιρεθεὶς ἐνόχους καταστῆσαι τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιτηδείους τοῖς βιαίοις μᾶλλον ἢ κατὰ τοὺς νόμους εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐξαιρεθεὶς δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν ἀγόντων αὐτόν, οὐδενὶ χαλεπὸν γνῶναι ὅτι εὖ εἰδὼς ἑαυτὸν ὄντα δοῦλον ἔδεισεν ἐγγυητὰς καταστήσας περὶ τοῦ σώματος ἀγωνίσασθαι.* Non enim ferendus est articulus in verbis *εἰς τὴν ἐλευθερίαν*, quem nemo desiderabit in § 9 huius orationis: *ὅς ἐξαιρήσοιτο αὐτὸν εἰς ἐλευθερίαν*, neque in § 11: *εἴ τις εἰς ἐλευθερίαν τοῦτον ἀφαιροῖτο.*

§ 30 (†). *Καὶ τότε μὲν ἄρα, ἵνα μὴ περιβόητος εἴην, ἡσυχίαν ἦγον, συμφορὰν ἐμαυτοῦ νομίζων τὴν τούτου πονηρίαν· ἐπειδὴ δὲ χρόνος διεγένετο, πάλιν, ὡς οὗτός φησιν, ἐπεθύμησα περιβόητος γενέσθαι.*

Nullam video causam quare a quibusdam ponatur interrogationis signum; contra verba *ὡς οὗτός φησιν* evincunt h. l. punctum requiri. Praeterea grammatica flagitat *ἐμαυτῷ* pro *ἐμαυτοῦ*, ut in § 13: *καὶ πάντα τὰ* (sic cum Reiskio pro *ταῦτα*) *ὑπὸ τούτου γιγνόμενα μεγάλην ἐμαυτῷ συμφορὰν ἐνόμιζον.*

§ 37 (†). *Ὥστε δεινὸν εἰ περὶ τούτων ἐγὼ δόξω προνοηθῆναι, περὶ ὧν οὗτοι τυγχάνουσιν οὕτω δεινὰ καὶ παράνομα πεποιηκότες.*

Vult Lysias *εἰ ἐγὼ δόξω προνοηθῆναι περὶ τούτων, ἃ οὗτοι οὕτως δεινὰ καὶ παράνομα τυγχάνουσι πεποιηκότες*, quod tum demum dicet, si mecum deleveris *περὶ τούτων*. Ludimagister ad *περὶ ὧν* videtur adscripsisse *περὶ τούτων ἅ*, non male quidem,

modo tales annotatiunculae in marginem relegentur. Assentitur mihi Franckenius in Commentationibus Lysiacis p. 36. Idem probavit, quod deleveram *ἦν εἰ* in § 38 (†), ubi in codice legitur: *Τί δ' ἂν ποτε ἔπαθον, εἰ τἀναντία τῶν νῦν γεγενημένων ἦν, εἰ πολλοὺς ἔχων τῶν ἐπιτηδείων ἐγώ, ἀπαντήσας Σίμωνι, ἐμαχόμην αὐτῷ καὶ ἔτυπτον αὐτὸν καὶ ἐδίωκον καὶ καταλαβὼν ἄγειν βίᾳ ἐζήτουν.* Deletis enim *ἦν εἰ* restitueris elegantem Atticismum, quem librarii suis additamentis obliteraverunt. Cf. Xen. *Comm.* I, 2, 60: *ἀλλὰ Σωκράτης γε τἀναντία τούτων φανερὸς ἦν καὶ δημοτικὸς καὶ φιλάνθρωπος ὤν.* Minus recte Cobetus edidit *γεγενημέν' ἦν καὶ πολλούς.* Iisdem, ni fallor, debetur *αὐτόν* post *ἔτυπτον*, quod additum est in gratiam eorum, qui docendi erant ex praecedenti *αὐτῷ* cogitatione supplendum esse *αὐτόν.* Mirum quod idem non inferserint post *ἐδίωκον* et *καταλαβών.* Quam parum scite autem in tali enumeratione pronomen iteretur, unusquisque videt.

§ 39 (†). *ὁ γὰρ ἀδικηθεὶς καὶ ἐπιβουλευθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, ὥς φησιν, οὐκ ἐτόλμησε τεττάρων ἐτῶν ἐπισκήψασθαι εἰς ὑμᾶς. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι, ὅταν ἐρῶσι καὶ ἀποστερῶνται ὧν ἐπιθυμοῦσι καὶ συγκοπῶσιν, ὀργιζόμενοι παραχρῆμα τιμωρεῖσθαι ζητοῦσιν, οὗτος δὲ χρόνοις ὕστερον.*

Loci sententia flagitat, ut *καίτοι οἱ* legatur pro *καὶ οἱ*, in quod illud vulgari librariorum errore abiit. In sequentibus facile caremus verbis *ἐρῶσι καί.*

§ 42 (†). *ἀλλ' ὅσοι ἐπιβουλεύσαντες ἀποκτεῖναί τινας ἔτρωσαν* (cum Nabero intersere *μέν*), *ἀποκτεῖναι δ' οὐκ ἠδυνήθησαν, περὶ τῶν τοιούτων τὰς τιμωρίας οὕτω μεγάλας κατεστήσαντο, ἡγούμενοι, ὑπὲρ ὧν ἐβούλευσαν καὶ προὐνοήθησαν, ὑπὲρ τούτων προσήκειν αὐτοῖς δίκην δοῦναι.*

Malim *ἐπεβούλευσαν*, quod in hac re solemne vocabulum est. Cf. e. g. hanc orationem passim, praesertim § 29; Or. IV, § 10 et Demosth. p. 1018.

ORATIO IV. Περὶ τραύματος ἐκ προνοίας, περὶ οὗ καὶ πρὸς ὃν ἄδηλον.

In titulo huius orationis Atticus scripsisset ὑπὲρ οὗ, i. e. *pro quo;* sed nihil muto: ἄδηλον enim accessit ex coniectura Taylori, titulusque adeo est mutilus. Quod si vere suppletus esse putandus est, nullus dubito, quin ὑπέρ legendum sit; qui enim titulos orationum Lysiae scripsit, fuit ille quidem Graecitatis antiquitatisque imperitus, at tale quid eum commisisse non facile adducar ut credam, in caeteris enim titulis orationum, quae scriptae sunt in alicuius defensionem, praepositio ὑπέρ solemnis est.

§ 3 (†). Ἐβουλόμην δ' ἂν μὴ ἀπολαχεῖν αὐτὸν κριτὴν Διονυσίοις, ἵν' ὑμῖν φανερὸς ἐγένετο ἐμοὶ διηλλαγμένος κρίνας τὴν ἐμὴν φυλὴν νικᾶν.

Ultimum vocabulum adscriptum videtur in gratiam Graeculorum, qui nescirent, quid significaret κρίνειν τινά, φυλήν, χορόν. Sic Scholiasta ad Arist. Av. 1114:

ἢν δὲ μὴ κρίνητε, χαλκεύεσθε μηνίσκους φορεῖν,

necesse habuit adnotare: ἐὰν δὲ μὴ ἡμᾶς κρίνητε νικᾶν. Erunt fortasse, qui mihi obiiciant, Aeschylum in *Choëph.* vs. 903 introducere Orestem ad Pyladem dicentem:

κρίνω δὲ νικᾶν καὶ παραινεῖς μοι καλῶς.

At reputent tragicos studiose in oratione quaerere, quae abhorreant a consuetudine populari, adeoque Bacchum in Ranis vs. 1473, tragicum sermonem imitantem, ad Euripidem stomachantem dicere:

ἔκρινα νικᾶν Αἰσχύλον· τιὴ γὰρ οὔ;

quae enim et ante et post hunc versum a Baccho ad Euripidem dicuntur, meri loci tragici sunt, nec ullo alio loco Aristophanes, qui sat saepe de hac re loquitur, verbum νικᾶν addidit.

§ 11 (†). In codice est: *Τούτων καθ' ἓν ἕκαστον καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἦν ὅ, τι οὐ ῥᾴδιον αὐτῇ τοῖς τε ἄλλοις ἐμφανὲς καὶ τούτοις ποιῆσαι.*

De more librarii locutionem *οὐδὲν ὅ, τι οὐ* interpolarunt inserendo *ἦν*.

Oratio VI. Κατ' Ἀνδοκίδου ἀσεβείας.

§ 4 (†). Codex habet: *Φέρε γάρ, ἂν νυνὶ Ἀνδοκίδης ἀθῷος ἀπαλλαγῇ ἡμᾶς ἐκ τοῦδε τοῦ ἀγῶνος κτἑ.*

Pro *ἡμᾶς*, quod ferri non posse vident omnes, legendus est dativus, quem vocant, ethicus *ἡμῖν*. Corruptelae ansam dedit siglum $\overset{\mu}{\eta}$, quod significat omnes casus pronominis *ἐγώ* in numero plurali. Scheibius legit *δι' ἡμᾶς*.

Ibidem (†). In codice legitur: *ἂν Ἀνδοκίδης — λάχῃ βασιλεύς, ἄλλο τι ἢ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ θυσιάσουσι* (Cobetus recte *θυσίας θύσει*) *καὶ εὐχὰς εὔχεται* (olim correctum est *εὔξεται*) *κατὰ τὰ πάτρια, τὰ μὲν ἐν τῷ ἐνθάδε Ἐλευσῖνι, τὰ δὲ ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ ἱερῷ καὶ τῆς ἑορτῆς ἐπιμελήσεται μυστηρίοις, ὅπως ἂν μηδεὶς ἀδικῇ, μηδὲ ἀσεβῇ περὶ τὰ ἱερά;* Nescio annon praestet interpolationibus sublatis legere *κατὰ τὰ πάτρια, τὰ μὲν ἐνθάδε, τὰ δ' Ἐλευσῖνι, καὶ τῆς ἑορτῆς κτἑ*, quam cum Palmerio, quem editores secuti sunt, locum sic constituere, ut legatur: *κατὰ τὰ πάτρια, τὰ μὲν ἐν τῷ ἐνθάδε Ἐλευσινίῳ, τὰ δὲ ἐν τῷ Ἐλευσῖνι ἱερῷ, καὶ τῆς ἑορτῆς κτἑ.*

§ 15 (†). *ἂν μέν τις ἀνδρὸς σῶμα τρώσῃ, κεφαλὴν ἢ πρόσωπον ἢ χεῖρας ἢ πόδας, αὐτὸς μὲν τοὺς νόμους [τοὺς ἐξ Ἀρείου] φεύξεται τὴν τοῦ ἀδικηθέντος πόλιν [ἢ τραύματος ἐκ προνοίας] καὶ ἐὰν [μὲν] κατίῃ ἐνδειχθεὶς θανάτῳ ζημιωθήσεται· ἐὰν δέ τις τὰ αὐτὰ ταῦτα ἀδικήσῃ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, κτἑ.*

Adscripsi hunc locum, sicut Codex Palatinus nobis eum praebet, ut in luculento exemplo appareat, quam foede Lysias interpolatus sit. Verba uncis inclusa eiicienda esse iam alii senserunt, qui simul inseruerunt *κατά* ante *τοὺς νόμους*. Sed quid facias verbis *αὐτὸς μέν*? Mihi in *αὐτός* latere videtur *αὐτίκα* et in *μέν* id, quod iam reposuerunt, *κατά*. Legerim itaque *πόδας, αὐτίκα κατὰ τοὺς νόμους φεύξεται τὴν τοῦ ἀδικηθέντος πόλιν, καὶ ἐὰν κατίῃ, ἐνδειχθεὶς θανάτῳ ζημιωθήσεται.*

§ 16 (†). *Φασὶ δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλοὺς διὰ τὰ ἐνθάδε ἀσεβήματα ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς ἱερῶν ἐξείργειν. Ὑμεῖς δὲ αὐτοὶ οἱ ἀδικηθέντες περὶ ἐλάττονος ποιεῖσθε τὰ παρ' ὑμῖν νόμιμα ἢ ἕτεροι τὰ ὑμέτερα.*

Reiskius vidit in prioribus *αὐτόν* deesse et inseruit post *πολλούς*. Nonne facilius intercidere potuit post *ἀσεβήματα*? Quae sequuntur cum interrogatione pronuncianda sunt et pro *ποιεῖσθε* legendum futurum *ποιήσεσθε*, ut olim monuerunt Contius et Taylorus. Tandem duo ultima vocabula *τὰ ὑμέτερα* reddenda censeo ei, qui sententiae per se lucidae hoc inutile et ludicrum fulcrum addendum putavit. Mea igitur sententia haec Lysiae manus est: *ὑμεῖς δὲ αὐτοὶ οἱ ἀδικηθέντες περὶ ἐλάττονος ποιήσεσθε τὰ παρ' ὑμῖν νόμιμα ἢ ἕτεροι;*

§ 20. *Ὁ δὲ θεὸς ὑπῆγεν αὐτόν, ἵν' ἀφικόμενος εἰς τὰ ἁμαρτήματα ἐπὶ τῇ ἐμῇ προφάσει δοίη δίκην. Ἐλπίζω μὲν οὖν αὐτὸν καὶ δώσειν δίκην, θαυμαστὸν* (sic cum Valckenario pro *θαυμάσιον*) *δὲ οὐδὲν ἄν μοι γένοιτο. Οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς παραχρῆμα κολάζει, ἀλλ' αὕτη μέν ἐστιν ἀνθρωπίνη δίκη. Πολλαχόθεν δ' ἔχω τεκμαιρόμενος εἰκάζειν, ὁρῶν καὶ ἑτέρους ἠσεβηκότας χρόνῳ δεδωκότας δίκην, καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνων διὰ τὰ τῶν προγόνων ἁμαρτήματα.*

Non facio cum Franckenio p. 49 statuente monstra illa *εἰς τὰ ἁμαρτήματα ἐπὶ τῇ ἐμῇ προφάσει* esse ipsa verba eius, qui hanc orationem composuerit. Nil enim causae video, cur eum, quem minime elegantem fuisse facile concedo, statua-

mus mente captum fuisse. Me iudice locus misere corruptus est, neque ex magno numero coniecturarum, quibus a viris doctis tentatus est, ulla digna videtur, quae in textum admittatur. Ego quoque manum ab iis abstineo, vires potius experturus in sequentibus, ubi duo offendunt, scilicet *καί* et *ἀλλ' αὕτη μέν ἐστιν ἀνθρωπίνη δίκη*, quorum illud in *αὐτίκα* mutandum, hoc delendum videtur. Prior coniectura eo commendatur, quod sic restituitur id, quod sententia flagitat: actor enim sperat quidem Andocidem *statim* poenas daturum, non vero mirum sibi fore dicit, si res non ex voto succedat, nam ne deum quidem statim maleficia ulcisci. Accedit, quod *καί* otiosum est, et quam facile *αὐτὸν αὐτίκα* in *αὐτὸν καί* abire potuerit unusquisque videt. Verba porro, quae expungo, *ἀλλ' αὕτη μέν ἐστιν ἀνθρωπίνη δίκη* interrumpunt filum orationis, nec quidquam pertinent ad nostrum locum; contra mirum quantum olent pii hominis annotationem, qui aegre ferret, humanum iudicium comparari cum consilio Dei.

§ 33 (†). *Εἰς τοσοῦτο δ' ἀναισχυντίας ἀφῖκται, ὥστε καὶ παρασκευάζεται τὰ πολιτικὰ πράττειν καὶ ἤδη δημηγορεῖ καὶ ἐπιτιμᾷ καὶ ἀ π ο δ ο κ ι μ ά ζ ε ι τῶν ἀρχόντων τισί, καὶ συμβουλεύει* cet.

Neque *ἀποδοκιμάζειν* cum dativo construitur, neque verbum est accommodatum huic loco. Videtur additum esse in eorum gratiam, qui nescirent, quid esset *ἐπιτιμᾶν*, quod verbum, mirum dictu, Graeculis molestias peperit, ut patet ex scholio ad Thuc. IV, 27: *ἐπιτιμῶν· ἐγκαλῶν, ἐπιμεμφόμενος, ὀνειδίζων. Ἀποδοκιμάζειν* autem apud Grammaticos sat frequenter occurrit.

§ 43 (†). *Ἀλλὰ λέξει ὅτι μηνυτὴς ἐγένετο καὶ ἕτερος οὐδεὶς ὑμῖν ἐθελήσει μηνύειν, ἐὰν κολάζητε.*

Supple *ἐὰν αὖ* (i. e. *αὐτὸν*) *κολάζητε.* Naberus praeterea legit *ὕστερον* pro *ἕτερος.*

§ 44 (†). Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι μηνυταὶ — ἓν γοῦν ἐπίστανται, μὴ ἐνοχλεῖν τοῖς ἠδικημένοις, ἡγούμενοι ἀποδημοῦντες μὲν ἀθῷοι καὶ ἐπίτιμοι δόξειν εἶναι, ἐπιδημοῦντες δὲ παρὰ τοῖς πολίταις τοῖς ἠδικημένοις πονηροὶ δόξειν καὶ ἀσεβεῖς εἶναι.

Non sane eleganter adduntur verba παρὰ τοῖς πολίταις τοῖς ἠδικημένοις, non tamen ideo ex hac quidem oratione eliminanda arbitror. Contra quae statim sequuntur δόξειν et εἶναι etiam eo, qui hanc orationem conscribillavit, indigna sunt.

§ 48 (†). In Palatino est: Ἀλλὰ πλουτῶν γὰρ καὶ δυνάμενος τοῖς χρήμασι καὶ βασιλεῦσιν ἐξενώμενος καὶ τυράννοις; ἃ νυνὶ κομπάσει ἐπιστάμενος τοὺς ὑμετέρους τρόπους. ποίαν εἰσφορὰν τούτῳ ἀγαθὸν γίνοιντο.

Nondum poenitet coniecturae prolatae anno 1862, quum censerem haec sic fere interpungenda et explenda esse: ἀλλὰ πλουτῶν γὰρ καὶ δυνάμενος τοῖς χρήμασι καὶ βασιλεῦσιν ἐξενωμένος καὶ τυράννοις — ἃ νυνὶ κομπάσει ἐπιστάμενος τοὺς ὑμετέρους τρόπους — ποίαν εἰσφορὰν (εἰσήνεγκεν ἀνθ' ἧς) αὐτῷ ἀγαθόν τι γένοιτο; nisi quod nunc pro αὐτῷ codicis lectionem τούτῳ ferri posse Franckenio concedo.

Oratio VII. Περὶ τοῦ σηκοῦ.

§ 7 (†). καὶ τῶν αὐτῶν καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ ἐν τῷ πολέμῳ κεκτημένων οὐκ ἀξιοῦτε παρ' αὐτῶν ἑτέρων ἐκκοψάντων δίκην λαμβάνειν.

Illud ἑτέρων ἐκκοψάντων, quod sic positum turbat sententiam, ex annotatione marginali profectum puto.

§ 12 (†). Ἐγὼ τοίνυν, ὦ βουλή, ἐν μὲν τῷ τέως χρόνῳ, ὅσοι με φάσκοιεν δεινὸν εἶναι καὶ ἀκριβῆ καὶ οὐδὲν ἂν εἰκῇ καὶ ἀλογίστως ποιῆσαι, ἠγανάκτουν ἄν, ἡγούμενος μᾶλλον λέγεσθαι ἢ ὥς μοι προσῆκε.

Non placet, quod Scheibius ex coniectura Sauppii in textum recepit, *αἰρούμενος* pro *ἡγούμενος*. Equidem legerim: *ἡγούμενος μᾶλλον ἐπαινεῖσθαι ἢ ὥς μοι προσῆκε.*

Continuo sequitur ex fide codicis Palatini: *νῦν δὲ πάντας ἂν ὑμᾶς βουλοίμην περὶ ἐμοῦ ταύτην τὴν γνώμην ἔχειν, ἵνα ἡγῆσθέ με σκοπεῖν, εἴπερ τοιούτοις ἔργοις ἐπεχείρουν, [καὶ ὅτι κέρδος ἐγίνετο τῷ ἀφανίσαντι καὶ ἥτις ζημία τῷ ποιήσαντι,] καὶ τί ἂν λαθὼν διεπραξάμην καὶ τί ἂν φανερὸς γενόμενος ὑφ' ὑμῶν ἔπασχον.*

Redeant in marginem, unde huc migraverunt, verba male Graeca, quae uncis inclusimus. Sat diu viros doctos, qui emendare conati sunt, ludificata sunt.

§ 24 (†). *ἃς* (sc. oleas), *εἴπερ ἐπεθύμουν, πολὺ ἦν ἀσφαλέστερον καὶ ἀφανίσαι καὶ ἐκκόψαι καὶ ἐπεργάσασθαι.*

Per totam hanc orationem *ἐκκόπτειν*, *ἀφανίζειν*, *ἐξορύττειν* Lysias promiscue usurpat; quapropter *καὶ ἐκκόψαι* interpretamentum esse suspicor verbi *ἀφανίσαι*.

§ 37. Reus actori servos suos torquendos obtulerat, quod magno argumento ait esse, se nullius culpae sibi conscium esse, *ἄλλως τε καὶ τοῦ κινδύνου οὐκ ἴσου ἀμφοτέροις ὄντος. Περὶ ἐμοῦ μὲν γάρ*, reus pergit, *εἰ ἔλεγον, οὐδ' ἂν ἀπολογήσασθαί μοι ἐξεγένετο· τούτῳ δ' εἰ μὴ ὡμολόγουν ἃ οὗτος ἐβούλετο, οὐδεμιᾷ ζημίᾳ ἔνοχος ἦν.*

Pro *ἔλεγον*, quod iam diu criticos exercuit, legendum coniicio *ἐψεύδοντο*, coll. Xenoph. Hell. VII, 4, 39: *ἐκεῖνον μέν, καίπερ γιγνώσκοντες ὅτι ἐψεύδετο περὶ σφῶν, ἀφεῖσαν.*

ORATIO IX. *Ὑπὲρ τοῦ στρατιώτου.*

(†) Controversia est inter viros doctos de huius orationis auctore: alii enim Lysiae adscribunt, alii, si minus Lysiam,

at saltem oratorem Lysiae vel Demosthenis aequalem, eam conscripsisse perhibent; Franckenius denique, quod in hac oratione quaedam parum Attica reperiantur atque cum Attico iure pugnantia, pro nescio cuius falsarii opere habere videtur. Omnes perperam, si quid video. Me enim iudice Atticorum loquendi usus passim violatus, hians compositio, testimoniorum significatio omissa, inconditi sensus arguunt epitomatorem, qui orationem Attici *λογογράφου*, Lysiae vel Demosthenis aequalis, quisquis tandem fuit, eodem modo, quo hoc factum videmus in oratione contra Theomnestum, in breve contraxit et lacinias ceteroquin sat bene scriptas consuit, sic tamen, ut suturae ubique conspiciantur. Aequus lector nunc relegat mihi orationem, et sic iudicet, utra ratio praestet, mea an ea, quam viri docti sequantur, qui vitia, quae carpsi, tribuant aut incuriae librariorum et codici archetypo madore situque corrupto et lacero, aut falsarii inscitiae. Quod si mea suspicio vera est, necesse est pleraeque coniecturae, quibus viri docti hanc orationem tentaverint, ultro concidant aut valde incertae fiant. Hinc tribus locis, quos ex hac oratione mihi tractandos delegi, indicavi quidem, qua in re sermo descisceret a vetere Atticorum consuetudine, simulque monui, quid Atticus scripsisset, sed ceteroquin in medio reliqui, utra lectio ab editoribus tuenda esset.

§ 7 (†). *διδάσκοντες, ὡς οὐκ ἐπιεικὲς εἴη τῶν πολιτῶν τινας διὰ τὰς ἔχθρας ἀ ν α γ ρ ά φ ε σ θ α ι.*

Pro ultimo verbo Taylorus volebat *ἀπογράφεσθαι*, credo propter *ἀπογραφήν* memoratam §§ 3 et 21. Sed tempore, de quo in hac § agitur, nondum ventum erat ad bonorum *ἀπογραφήν*, quam accusatores tum demum intenderunt, quum reum *παρήγαγον πάλιν*, ut est in § 18. Atticus scripsisset *ἐγγράφεσθαι*, i. e. inter aerarii debitores referri.

§ 8 (†). *Ὅτι μὲν οὖν ἀφείθην ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἐπίστασθε·*

προσήκειν δ' ἡγούμενος καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀπόδειξιν ἀπηλλάχθαι τοῦ ἐγκλήματος, ἔτι πλείονας καὶ νόμους καὶ ἄλλας δικαιώσεις παρασχήσομαι. Καί μοι λαβὲ τὸν νόμον.

Harpocration in Lexico *δικαιώσεις* recte explicat *δικαιολογίας* i. e. argumenta, quibus quis caussam suam firmet. Satis inopportuno loco igitur interpositum est *νόμους*, leges enim in suam defensionem exhibere id ipsum est *δικαίωσις*. Accedit, quod reus, qui nullam adhuc legem protulit, vix dicere potest: *ἔτι πλείονας νόμους παρασχήσομαι*. Si igitur versaremur in integro Attici ingenii monumento nullus dubitarem expungere *καὶ νόμους καί*, utpote natum ex mala insoliti vocabuli interpretatione.

§ 14 (†). *Γνώριμος δὲ γενόμενος διὰ τῆς ἐκείνου* (sc. Sostrati, qui rei amicus fuerat) *δυναστείας οὔτ' ἐχθρὸν ἐτιμωρησάμην, οὔτε φίλον εὐηργέτησα. Ζῶντος μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν ἐσχόλαζον, ἐκλιπόντος δὲ τὸν βίον οὔτε λόγῳ, οὔτ' ἔργῳ ἔβλαψα οὐδένα τῶν κατηγορούντων, ἔχω δὲ καὶ τοιαῦτα εἰπεῖν, ἐξ ὧν ὠφελοίμην ἂν πολὺ δικαιότερον ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων, ἢ κακῶς πάσχοιμι.*

Codex habet *διὰ τὴν ἀνάγκην διὰ τὴν ἡλικίαν* omissa copula *καί*, ex quibus *διὰ τὴν ἀνάγκην*, crux editorum, non videtur esse nisi varia lectio in marginem releganda. In sequentibus Atticus scripsisset *τῶν κατηγόρων*, sed in nostro epitomatore participium *τῶν κατηγορούντων*, quod utique multo melius abesset propter id, quod praecedit, *οὔτ' ἐχθρὸν ἐτιμωρηράμην*, locum fortasse tueri poterit.

ORATIO X. *Κατὰ Θεομνήστου α'.*

§ 4. *Ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτη εἰσὶ τριάκοντα τρία, ἐξ ὅτου δ' ὑμεῖς κατεληλύθατε, εἰκοστὸν τουτί. Φαίνομαι οὖν τρισκαιδεκέτης ὢν ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθνησκε.*

Ut ratio constaret, *τρία* iam a Scaligero in textum illatum est, recte quidem, sed, ut mihi videtur, loco minus idoneo. Multo nempe facilius numerus excidere potuit, si statuimus Lysiam scripsisse *τρία καὶ τριάκοντα*, et librarii oculos a priore *τρία* ad alterum *τρια—* aberravisse. Eodem modo Epitomator huius orationis, qui ceteroquin, quocunque tandem ex fonte, *δύο καὶ τριάκοντα* et paullo post *δωδεκαέτης* habet, minorem numerum maiori anteposuit.

§ 10. *Οὐδ' εἴ τις παῖδα ἐξαγαγὼν ληφθείη, οὐκ ἂν φάσκοις αὐτὸν ἀνδραποδιστὴν εἶναι, εἴπερ μαχεῖ τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἔργοις τὸν νοῦν προσέξεις, ὧν ἕνεκα τὰ ὀνόματα πάντες τίθενται.*

Suspicor Lysiam scripsisse *ἐξάγων*, praesens pro aoristo; ad undecimviros enim, de quibus hic sermo est, *ἀπάγεσθαι* solebant ii, qui in manifesto delicto deprehensi erant, quod indicatur tempore praesenti, non aoristo. Epitomator quoque, quamvis non multum ei in talibus tribuam, utitur *ἐξῆγεν* tempore imperfecto. Eodem modo in Oratione contra Agoratum § 67 legebatur: *ἐκεῖθεν δὲ παιδίσκην ἀστῆς ἐξαγαγὼν ἁλίσκεται*, ubi Cobetus ad Hyperidis Epitaphium p. 41 et nuper in Editione recte restituit *ἐξάγων*, quem Rauchensteinius et Herwerdenus secuti sunt.

§ 11. *Οὑτοσὶ γάρ μοι δοκεῖ ὑπὸ ῥαθυμίας καὶ μαλακίας οὐδ' εἰς Ἄρειον πάγον ἀναβεβηκέναι. Πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ, ὅταν τὰς τοῦ φόνου δίκας δικάζωνται, οὐ διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος τὰς διωμοσίας ποιοῦνται, ἀλλὰ δι' οὗπερ ἐγὼ κακῶς ἀκήκοα· ὁ μὲν γὰρ διώκων ὡς ἔκτεινε διόμνυται, ὁ δὲ φεύγων ὡς οὐκ ἔκτεινεν. Οὐκοῦν ἄτοπον ἂν εἴη* (excidit verbum e. g. *ἀποφεύγειν*) *τὸν δόξαντα κτεῖναι φάσκοντα ἀνδροφόνον εἶναι, ὅτι ὁ διώκων, ὡς ἔκτεινε, τὸν φεύγοντα διωμόσατο. Τί γὰρ ταῦτα, ὧν οὗτος ἐρεῖ, διαφέρει;*

Iam Franckenius demonstravit p. 75, verba *ὅτι ὁ διώκων, ὡς ἔκτεινε τὸν φεύγοντα διωμόσατο* non esse bene Graeca pro

ὅτι ὁ διώκων ὡς ὁ φεύγων ἔκτεινε διωμόσατο, quod accusativus in talibus praecedere, non sequi debeat. Tum haec verba male connectuntur superioribus, scribi enim oportebat: (ἀποφεύγειν) τὸν δόξαντα κτεῖναι, φάσκοντα ἀνδροφόνον εἶναι, τὸν δὲ διώκοντα ὡς ἔκτεινε διωμόσασθαι. Denique sententia est plane otiosa; modo enim orator dixerat: ὁ μὲν γὰρ διώκων ὡς ἔκτεινε διόμνυται, ὁ δὲ φεύγων ὡς οὐκ ἔκτεινεν. Haec sunt quare verba notata habeam pro annotatiuncula olim in textum illata. Franckenius non nisi τὸν φεύγοντα delet, quod etiam placuit Schotto, ut ex Dobsoni Editione video.

§ 16. Ἡ ποδοκάκκη αὐτό ἐστιν, ὦ Θεόμνηστε, ὃ νῦν καλεῖται ἐν τῷ ξύλῳ δεδέσθαι. Εἰ οὖν ὁ δεθεὶς ἐξελθὼν ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἕνδεκα κατηγοροίη ὅτι οὐκ ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἐδέδετο ἀλλ' ἐν τῷ ξύλῳ, οὐκ ἂν ἠλίθιον αὐτὸν νομίζοιεν; Λέγε ἕτερον νόμον.

Nescio cur novissimi editores in hac paragrapho pro codicis Palatini lectione ἡ ποδοκάκκη αὕτη ἐστίν substituerint quod supra scriptum vides, petitum ex Harpocratione in voce ποδοκάκκη. Probum enim esse αὕτη evincunt loci in vicinia, primum τὸ στάσιμον τοῦτό ἐστιν — οὐ ζυγῷ ἱστάναι in § 18, ut in omnibus editionibus legitur, deinde verba in § 17 τοῦτο τὸ ἐπιορκήσαντα ὀμόσαντά ἐστι, quae recte atque ordine Scheibius ab exsilio reduxit pro coniectura correctoris Codicis Florentini τούτων τὸ μὲν ἐπιορκήσαντα ὀμόσαντά ἐστι. In sequentibus non concoquo puerile ἐξελθών. Lysias scripserat opinor: εἰ οὖν ὁ δεθεὶς ἐπεξελθὼν ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἕνδεκα κατηγοροίη. Praeterea cum Nabero legerim νομίζοιμεν pro νομίζοιεν.

ORATIO XII. Κατὰ Ἐρατοσθένους, τοῦ γενομένου τῶν τριάκοντα, ὃν αὐτὸς εἶπε Λυσίας.

§ 63. Καίτοι σφόδρ' ἂν αὐτὸν οἶμαι μετὰ Θεμιστοκλέους

πολιτευόμενον προσποιεῖσθαι πράττειν ὅπως οἰκοδομηθήσεται τὰ τείχη, ὁπότε καὶ μετὰ Θηραμένους ὅπως καθαιρεθήσεται. Οὐ γάρ μοι δοκοῦσιν ἴσου ἄξιοι γεγενῆσθαι· ὁ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων ἀκόντων ᾠκοδόμησεν αὐτά, οὗτος δὲ τοὺς πολίτας ἐξαπατήσας καθεῖλε.

Veri simile videtur — nam quis hoc praestare audeat? — Lysiam verbis inde ab *οὐ γάρ μοι* respicere ad verba Theramenis ad Cleomenem demagogum, qui cum eum rogaret, *εἰ τολμᾷ* — sunt verba Plutarchi in Lysandri vita cap. XIV — *τἀναντία Θεμιστοκλεῖ πράττειν καὶ λέγειν παραδιδοὺς τὰ τείχη τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ Λακεδαιμονίων ἀκόντων ἐκεῖνος ἀνέστησεν*, hoc responsum tulit: *Ἀλλ' οὐδέν, ὦ μειράκιον, ὑπεναντίον ἐγὼ πράττω Θεμιστοκλεῖ, τὰ γὰρ αὐτὰ τείχη κἀκεῖνος ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν πολιτῶν ἀνέστησε καὶ ἡμεῖς ἐπὶ σωτηρίᾳ καταβαλοῦμεν. Εἰ δὲ τὰ τείχη τὰς πόλεις εὐδαίμονας ἐποίει, πασῶν ἔδει πράττειν κάκιστα τὴν Σπάρτην ἀτείχιστον οὖσαν.*

§ 76. *Παρήγγελτο γὰρ αὐτοῖς δέκα μὲν οὓς Θηραμένης ἀπέδειξε χειροτονῆσαι, δέκα δὲ οὓς οἱ καθεστηκότες ἔφοροι κελεύοιεν, δέκα δ' ἐκ τῶν παρόντων· οὕτω γὰρ τὴν ὑμετέραν ἀσθένειαν ἑώρων καὶ τὴν αὐτῶν δύναμιν ἠπίσταντο, ὥστε πρότερον ᾔδεσαν τὰ μέλλοντα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πραχθήσεσθαι.*

Ad *πρότερον* requiro indicationem rei, ante quam confectam Theramenes cum suis sciret *τὰ μέλλοντα πραχθήσεσθαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ*. Quare concinnius foret, si pro *πρότερον ᾔδεσαν* legeretur *προῄδεσαν*.

§ 83. *Τί γὰρ ἂν παθόντες δίκην τὴν ἀξίαν εἴησαν τῶν ἔργων δεδωκότες; Πότερον εἰ αὐτοὺς ἀποκτείνοιτε καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἱκανὴν ἂν τοῦ φόνου δίκην λάβοιμεν, ὧν οὗτοι πατέρας καὶ υἱεῖς καὶ ἀδελφοὺς ἀκρίτους ἀπέκτειναν; Ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρήματα τὰ φανερὰ δημεύσαιτε, καλῶς ἂν ἔχοι ἢ τῇ πόλει, ἧς οὗτοι πολλὰ εἰλήφασιν, ἢ τοῖς ἰδιώταις, ὧν οἰκίας ἐξεπόρθησαν; Ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ποιοῦντες δίκην παρ' αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰσχρὸν ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν, ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ τούτων λαμβάνειν;*

Non aegre ferrem, si abesset *αὐτῶν* post *παῖδας*, ut in § 36 huius orationis, ubi legitur: *οὐκ ἄρα χρὴ αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας ὑφ' ὑμῶν ταῖς ἐσχάταις ζημίαις κολάζεσθαι;* sed hoc minoris momenti est. Gravius vitium ultima verba invasit inde ab *ἐπειδὴ τοίνυν*, quae, ut in codice leguntur, sunt arena, ut aiunt, sine calce. Non multum proficimus inserendo *ἱκανὴν* ante *οὐκ ἂν*; quid enim significent *ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ τούτων λαμβάνειν*, nemodum explicavit. Equidem censeo longe alia medicina Lysiae opus esse, nempe transpositione verborum *ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ τούτων λαμβάνειν* ante *πῶς οὐκ αἰσχρόν*, qua adhibita necessario verba *παρὰ τούτων λαμβάνειν*, ut emblema, eiicienda erunt. Scripserit igitur Lysias: *ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ποιοῦντες δίκην παρ' αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε λαβεῖν, ἥντινά τις βούλοιτο [παρὰ τούτων λαμβάνειν], πῶς οὐκ αἰσχρὸν ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν;* De verbis *ἥντινά τις βούλοιτο* cf. v. c. Ar. Thesm. vs. 872.

ORATIO XIII. *Κατὰ Ἀγοράτου ἐνδείξεως.*

§ 5 (†). *Ἐπειδὴ γὰρ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι διεφθάρησαν καὶ τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένητο, οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον αἵ τε νῆες αἱ Λακεδαιμονίων ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἀφικνοῦνται, καὶ ἅμα λόγοι πρὸς Λακεδαιμονίους περὶ εἰρήνης ἐγίγνοντο. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ οἱ βουλόμενοι νεώτερα πράγματα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι ἐπεβούλευον κτέ.*

Verba *ἐν τῇ πόλει* insiticia sunt. Addidit ea ex iis quae statim sequuntur nescio quis, qui ignorabat verba *τὰ πράγματα ἀσθενέστερα ἐγεγένητο* esse euphemismum pro *τὰ πράγματα διέφθαρτο*, ut fere de eadem re loquitur Xenophon in Hellenicis II, 1, 29: *Κόνων — ἐπεὶ ἔγνω τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα διεφθαρμένα.* Quum enim modo praecesserit *αἱ*

ὑμέτεραι, non credo, quemquam probaturum esse eos, qui, verba emendatione egere arbitrati, coniecerint aut [ἐν] τῇ πόλει, aut [ἐν] τῆς πόλεως, ut indicetur cuius sint τὰ πράγματα. Qui verba ἐν τῇ πόλει defendunt interpretando τὰ πράγματα de factione popularium, non cogitasse videntur huius vocis explicationem unice pendere a contextu verborum, in tota autem § 5 non agi de statu interiore, ut ita dicam, reipublicae Atheniensium, de quo sermo est in § sequenti, sed de Athenarum classe amissa et opibus adeo fractis, ut iam de pace facienda cum Lacedaemoniis ageretur: τὰ πράγματα igitur h. l. nil possunt significare nisi *opes* sive *potentiam*.

§ 13 (†). *Ἦλθε γὰρ φέρων εἰρήνην τοιαύτην, οἵαν ἡμεῖς ἔργῳ μαθόντες ἔγνωμεν· πολλοὺς γὰρ τῶν πολιτῶν καὶ ἀγαθοὺς ἀπωλέσαμεν καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐξηλάθημεν. Ἦν γὰρ ἀντὶ μὲν τοῦ ἐπὶ δέκα στάδια τῶν μακρῶν τειχῶν διελεῖν ὅλα τὰ μακρὰ τείχη κατασκάψαι, κτέ.*

Pro ἦν repone ἐνῆν, quod cur corruptum sit in aprico est.

§ 19 (†). Theramenes c. s. *ἐβούλοντο οὖν ἄκοντα δοκεῖν αὐτὸν* (i. e. Agoratum) *καὶ μὴ ἕκοντα μηνύειν, ὅπως πιστότερα ὑμῖν ὑποφαίνοιτο.*

Ambabus manibus arripio Kayseri coniecturam οὕτω φαίνοιτο, qua recepta pro πιστότερα cum Marklando et Augero substituendum est πιστότερος, exigua vel potius nulla mutatione, quoniam in terminationibus comparativorum in τερος nulla omnino est codicum auctoritas. Nominativus autem masculini generis est necessarius, quod alioqui φαίνοιτο subiecto careret. De locutione cf. Xenophontem in Cyr. VI, 1, 43: ἵνα κἀκείνοις πιστότερος ᾖς.

§ 23 (†). *Παραγενόμενος δὲ Νικίας καὶ Νικομένης καὶ ἄλλοι τινὲς, ὁρῶντες τὰ πράγματα οὐχ οἷα βέλτιστα ἐν τῇ πόλει ὄντα, ἄγειν μὲν τὸν Ἀγόρατον οὐκ ἔφασαν προήσεσθαι, ἀφῃροῦντο δὲ καὶ ἠγγυῶντο καὶ ὡμολόγουν παρέξειν εἰς τὴν βου-*

λήν. Γραψάμενοι δ' οἱ βουλευταὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐγγυωμένων καὶ κωλυόντων, ἀπιόντες ᾤχοντο εἰς ἄστυ.

Dele verba καὶ ὡμολόγουν et paullo post καὶ κωλυόντων, quae olim ludimagister in discipulorum gratiam margini adscripsit, ut explicaret, quid esset ἐγγυᾶσθαι. De priore interpolatione cf. Photium in voce ἠγγύα, quam interpretatur verbis ὡμολόγει δώσειν. Fere iisdem verbis noster Or. XXIII, § 9: ἐγγυησάμενοι παρέξειν εἰς ἀγοράν, et Xenophon Hell. VII, 4, 38: ἡ πόλις ἐγγυῷτο ἦ μὴν παρέξειν εἰς τὸ κοινόν. Altera interpolatio perversa graecitate arguitur, nam κωλυόντων obiecto caret.

§ 31. Ἐβούλοντο τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτι πλειόνων αὐτὸν τὰ ὀνόματα ἀπογράψαι· οὕτω σφόδρα ἔρρωτο ἡ βουλὴ κακόν τι ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς ἅπαντα τἀληθῆ πω κατηγορηκέναι (sic codex). Τούτους μὲν οὖν ἅπαντας ἑκὼν ἀπογράφει, οὐδεμιᾶς αὐτῷ ἀνάγκης οὔσης.

Non facio cum iis, qui verba καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς ἅπαντα τἀληθῆ πω κατηγορηκέναι delenda esse censeant, nam nullam video causam, cur ea quisquam inseruerit, nullum verbum, ad quod explicandum faciant: neque me movet, quod legimus κατηγορηκέναι pro κατειρηκέναι, est enim ea corruptela infinitivi κατειρηκέναι satis frequens in codicibus, recteque adeo, ut non ultra Lysiam progrediar, in Or. I, § 20, VII, § 35 et h. l. Cobetus quod verum est restituit. Caeterum οὕτω σφόδρα non minus ad sententiae posteriorem, quam priorem partem pertinet, ut iam alii observaverunt. Unum quod in his verbis me offendit est pronomen αὐτός, pro quo malim οὗτος.

§ 39. Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη καὶ ἔδει αὐτοὺς ἀποθνήσκειν, μεταπέμπονται εἰς τὸ δεσμωτήριον ὁ μὲν ἀδελφήν, ὁ δὲ μητέρα, ὁ δὲ γυναῖκα, ὁ δ' ἥτις ἦν ἑκάστῳ αὐτῶν προσήκουσα, ἵνα τὰ ὕστατα ἀσπασάμενοι τοὺς αὐτῶν οὕτω τὸν βίον τελευτήσειαν. Καὶ δὴ καὶ Διονυσόδωρος

μεταπέμπεται τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν εἰς τὸ δεσμωτήριον, γυναῖκα ἑαυτοῦ οὖσαν.

Repetitio verborum *εἰς τὸ δεσμωτήριον* non videtur a Lysia, sed a magistello profecta esse.

§ 42 (†). *καὶ τῇ γυναικὶ τῇ αὑτοῦ ἐπέσκηπτε, νομίζων αὐτὴν κυεῖν ἐξ αὐτοῦ, ἐὰν γένηται αὐτῇ παιδίον, φράζειν τῷ γενομένῳ ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀγόρατος ἀπέκτεινε, καὶ κελεύειν τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς φονέα ὄντα.*

Ingeniose quidem Hamakerus coniecit legendum esse *φράζειν αὐτῷ ἀνδρὶ γενομένῳ*, neque tamen loci emendationem mihi perfecisse videtur; praeterea enim requiritur ad *παιδίον* adiectivum *ἄρρεν*, quod facile inter *ἐάν* et *γένηται* excidere potuit. Cf. Aristophanem in Thesm. vs. 549:

μὴ φροντίσῃς· ἄρρεν γὰρ ἔτεκε παιδίον.

§ 63 (†). In Palatino est: *οἱ δ' αὐτῶν περιγενόμενοι καὶ σωθέντες, οὓς οὗτος μὲν ἀπέκτεινεν ὠμῶς καὶ θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη, ἡ δὲ τύχη καὶ ὁ δαίμων περιεποίησε· φυγόντες γὰρ ἐνθένδε καὶ οὐ συλληφθέντες δὲ οὐδὲ ὑπομείναντες τὴν κρίσιν κατελθόντες ἀπὸ Φυλῆς τιμῶνται ὑφ' ὑμῶν ὡς ἄνδρες ἀγαθοὶ ὄντες.*

Idem, qui in vicinia duas paragraphos integras 65 et 66 interpolavit, ne ab hoc quidem loco manum abstinuit, sed asinus auribus sese prodit. Quid enim puerilius et ieiunius quam post *ἀπέκτεινεν ὠμῶς* addere *καὶ θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη*? Et quem nisi garrulam anum decet post *περιγενόμενοι, σωθέντες, ὁ δαίμων περιεποίησε* explicare quo modo hoc factum sit, quasi iudices hoc nescirent, idque iis verbis, quae homine ratione praedito indigna sint. Expungamus igitur istas ineptias, quo facto habebimus sententiam Lysia dignam, non impeditam immani illa anacoluthia, quam miror quomodo quidam viri docti concoquere potuerint. Superest ut moneam, *γάρ* iam a Marklando, verba *οὐ συλληφθέντες δὲ οὐδὲ ὑπο-*

μείναντες τὴν κρίσιν iam a Kaysero et Rauchensteinio expuncta esse.

§ 72 (†). *Ὅτι μὲν οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος δῆλον· οὐδαμοῦ γάρ ἐστιν* (Herwerdenus recte *ἔστιν*) *Ἀγόρατον Ἀθηναῖον εἶναι, ὥσπερ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον· καίτοι εἴπερ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἔδει αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ, ἵναπερ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον, Ἀθηναῖον πεποιημένον* (*γεγράφθαι*).

Dele annotatiunculam *ὥσπερ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον.*

§ 78 (†). *Ἐπειδὴ δ' εἶδον αὐτὸν τάχιστα, συλλαβόντες ἄγουσιν ἄντικρυς ὡς ἀποκτενοῦντες οὗπερ καὶ τοὺς ἄλλους ἀπέσφαττον, εἴ τινα λῃστὴν ἢ κακοῦργον συλλάβοιεν.*

Nemo admonitus dubitabit expungere puerile illud *ὡς ἀποκτενοῦντες*, quod male seiungit *ἄντικρυς* (i. e. recta) ab *οὗπερ*. Nabero praeterea assentior, qui mihi per litteras significavit legendum esse *ἀπάγουσιν.*

§ 79. Anytus dux exulum, qui Phylen occupaverant, *ταῦτα λέγων αἴτιος ἐγένετο τοῦ ἀποφυγεῖν τοῦτον ἐπὶ Φυλήν· ἀνάγκη δ' ἦν στρατηγοῦ ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι, εἴπερ ἔμελλον σωθήσεσθαι.*

Malim *ἀνδρὸς στρατηγοῦ* verborum ordine mutato.

§ 81. *Ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταῖς πύλαις ἦσαν καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα, πρὶν εἰσιέναι εἰς τὸ ἄστυ, ὁ μὲν Αἴσιμος αἰσθάνεται* (Agoratum *συνακολουθοῦντα λαβόντα τὰ ὅπλα καὶ τὴν πομπὴν συμπέμποντα μετὰ τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ ἄστυ*) *καὶ προσελθὼν τήν τ' ἀσπίδα αὐτοῦ λαβὼν ἔρριψε καὶ ἀπιέναι ἐκέλευσεν ἐς κόρακας ἐκ τῶν πολιτῶν· οὐ γὰρ ἔφη δεῖν ἀνδροφόνον αὐτὸν ὄντα συμπέμπειν τὴν πομπὴν τῇ Ἀθηνᾷ.*

Acute vidit Naberus ridiculum supplementum *ἐκ τῶν πολιτῶν* quantocius delendum esse.

§ 82 (†). *Τούτῳ τῷ τρόπῳ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐπὶ Φυλῇ* (Cobetus cum Pal. *Φυλὴν*) *καὶ ἐν Πειραιεῖ πρὸς τοὺς πολίτας διέκειτο,* [*οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ διελέγετο ὡς ἀνδροφόνῳ*

ὄντι, τοῦ τε μὴ ἀποθανεῖν Ἄνυτος ἐγένετο αὐτῷ αἴτιος]. Ἐὰν οὖν τῇ ἐπὶ Φυλὴν ὁδῷ ἀπολογίᾳ χρῆται, ὑπολαμβάνειν χρὴ εἰ Ἄνυτος αὐτῷ ἐγένετο αἴτιος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν ἑτοίμων ὄντων τιμωρεῖσθαι, καὶ ἔρριψεν αὐτοῦ Αἴσιμος τὴν ἀσπίδα καὶ οὐκ εἴα μετὰ τῶν πολιτῶν πέμπειν τὴν πομπήν, [καὶ εἴ τις αὐτὸν ταξίαρχος εἰς τάξιν τινὰ κατέταξεν.]

Dedi hanc §, sicut mihi constituenda esse videtur. Οὐδεὶς — αἴτιος inclusi auctore Dobraeo; addidi τοῦ ex Marklandi sententia, quam eo magis amplector, quia is, qui verba οὐδεὶς — αἴτιος interpolavit, h. l. articulum legisse videtur, ut in § 79. Ultima vocabula meo marte eieci, primum enim incommodo loco leguntur post πομπήν, cum iis suus locus esset post τιμωρεῖσθαι: cf. § 77—80. Deinde pronomina indefinita τὶς et τινά arguunt Graeculum rerum Atticarum ignarum, nemo enim nisi ὁ ταξίαρχος τῆς Ἐρεχθηΐδος Φυλῆς, ex qua tribu Agoratus erat, aut saltem se esse fingebat, eum κατατάξαι poterat. Interpolator sua hausit ex § 79, ubi aliquanto rectius credo legitur: οὔτε ὁ ταξίαρχος εἰς τὴν Φυλὴν κατατάξας (sc. Φανήσεται τὸν Ἀγόρατον).

§ 85 (†). Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ διισχυρίζεσθαι, ὅτι ἐπ' αὐτοφώρῳ τῇ ἀπαγωγῇ ἐπιγέγραπται.

Quidni προσγέγραπται, ut ter deinceps legitur?

§ 86. In Palatino legitur: Δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε καὶ διισχυριζόμενοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον, τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες, προσγράψασθαι τότε ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Locus corruptissimus sic legendus mihi videtur: δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οὐκ οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν, τῷ δὲ δικαίῳ ἰσχυριζόμενοι, σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγοντ' ἀναγκάζοντες προσγράψασθαι τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ. In his οὐκ additum est ex coniectura Taylori, quam omnes editores re-

ceperunt, Franckenius restituit ἀπάγοντ' et alterum τότε loco cessit articulo τό suadente Reiskio, nam quod alii coniecerunt τό γε minus probum videtur, quum nemo facile dixerit, quid γέ h. l. sibi velit. Denique ex verbis laceris τοτεκαιδιισχυριζομενοι elicui τῷ δὲ δικαίῳ ἰσχυριζόμενοι, quod nunc video etiam Frohbergero in mentem venisse, qui tamen male omittit δέ et locum aliter explicat atque a me factum est. Dionysius nempe propter causas, quas vide apud Rauchensteinium in praefatione huic orationi praemissa, decreverat Agoratum ut homicidam manifestum ἀπάγειν ad undecimviros: videtur autem initio hoc fecisse non addito in libello accusatorio, eum ἐπ' αὐτοφώρῳ deprehensum esse, quum viros illos bene meritos de republica interficeret, quod demonstrare sane quam difficile actori futurum erat: quod quum minus procederet et undecimviri caute negassent se actionem recepturos esse, nisi illud ἐπ' αὐτοφώρῳ addidisset — hoc enim est ἀναγκάζοντες προσγράψασθαι — nihilominus non destitit ab hac accusationis forma, sed addidit quod illi iusserant. Quid mirum autem, si Agoratus hanc rem avide arrepturus esset, non tantum ut diceret ad se non pertinere accusationem, se enim non in manifesto facinore deprehensum esse, sed etiam ut iudicibus ostenderet, ne ipsum quidem Dionysium existimare recte sese adscripsisse illud ἐπ' αὐτοφώρῳ, quod coactus demum ab undecimviris addidisset. Optime, opinor, ipse Lysias sensit, quam infirma esset caussa actoris ab hac parte, itaque vix extrema oratione raptim tantum et in transcursu illud ἐπ' αὐτοφώρῳ tangit et excusat argumentis, quae nunc risum movent. Quod Dionysius coactus demum addidit illa verba, concedit: non concedit, hinc colligendum esse, ne ipsum quidem existimare, se iure Agoratum ad undecimviros rapuisse, vel potius de hac re silet: contra laudat undecimviros, qui Dionysium coegerint hoc facere, revera enim Agoratum dici posse ci-

vium illorum manifestum homicidam fuisse. Simul indicat, qua de caussa undecimviri Dionysium hoc facere coegerint: fecerunt nempe, ut ego conieci, *τῷ δικαίῳ ἰσχυριζόμενοι*, vel, quod idem fere est, *τῷ δικαίῳ πιστεύοντες* (cf. Demosth. Or. XLIV, § 3), i. e. pro certo habentes se facere, quod iustum legitimumque esset, *οὐκ οἰόμενοι τῷ Ἀγοράτῳ συμπράττειν*, i. e. non suspicantes, se facere aliquid, quo praetextu usurus esset Agoratus, ut sese iudicii laqueis extricaret, quae verba orator, ni fallor, sic accipi voluit, quasi undecimviri, si praesensissent, qua ratione Agoratus illo *ἐπ' αὐτοφώρῳ* abusurus esset, non coacturi fuissent Dionysium adscribere.

§ 87 (†). *Οὐ γὰρ δήπου τοῦτο μόνον οἴεται ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐάν τις ξύλῳ ἢ μαχαίρᾳ πατάξας καταβάλῃ, ἐπεὶ ἔκ γε τοῦ σοῦ λόγου οὐδεὶς φανήσεται ἀποκτείνας τοὺς ἄνδρας, οὓς σὺ ἀπέγραψας.*

Pro *οἴεται* cum Herwerdeno scribendum censeo *νοεῖ τό*, quod si vere emendatum est, simul corrigendum *ἔκ γε τούτου τοῦ λόγου* pro *ἔκ γε τοῦ σοῦ λόγου*, in quod illud pervulgato errore abiit.

§ 87 (†). *Οὐκοῦν ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου οὗτος ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐστί; Τίς οὖν ἄλλος αἴτιος ἢ σὺ ἀπογράψας; Ὥστε πῶς οὐκ ἐπ' αὐτοφώρῳ σὺ εἶ ὁ ἀποκτείνας;*

Accurate quis legat hunc syllogismum et videat, annon ultima duo vocabula Lysiae abiudicanda sint, quippe addita a sciolo, qui insolitam locutionem *ἐπ' αὐτοφώρῳ σὺ εἶ* suo more explicare conatus sit.

§ 97 (†). Quum actor in § 96 dixisset, vel ideo Agoratum condemnari oportere, *ὅτι προσήκει τἀναντία* (sic Herwerdenus pro *ἐναντία*) *τοῖς τριάκοντα ψηφίζεσθαι*, sic pergit: *ἐὰν οὖν τἀναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησθε, πρῶτον μὲν οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε, ἔπειτα τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε, ἔπειτα τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι.*

In his multa me offendunt. Primum *πρῶτον — ἔπειτα — ἔπειτα* vix alibi apud Lysiam reperies, nam locus ex § 30 huius orationis, quem Frohbergerus attulit, non plane eiusdem generis est, quum ad alterum *ἔπειτα* additum sit *δὲ καί*; deinde pro praesente *γίγνεσθε* requiro futurum, ut in sequentibus membris huius sententiae; porro *ὁμόψηφοι* sine *αὐτοῖς* vel alio dativo minus recte dicitur; denique puerile est dicere eum, qui *τἀναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζεται*, iis non *ὁμόψηφον* esse. Suspicor Lysiam dedisse: *ἐὰν οὖν μὴ ὁμόψηφοι τοῖς τριάκοντα γίγνησθε* (vel potius cum Nabero *γένησθε*), *πρῶτον μὲν τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε, ἔπειτα τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι*, omissis *τἀναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησθε*, quibus nescio quem illud *οὐχ ὁμόψηφοι γίγνησθε* explicasse puto. Quicunque autem hanc explicationem addidit supra legisse videtur *τἀναντία*, addito articulo, qui plane necessarius est propter illas ipsas rationes, quas Frohbergerus attulit, ut articuli omissionem excusaret.

ORATIO XIV. Κατὰ Ἀλκιβιάδου λιποταξίου.

§ 4. Legimus in Palatino: *Εἰκὸς τοίνυν ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιησάμεθα, πρῶτον περὶ τούτων νυνὶ δικάζοντας μὴ μόνον δικαστὰς ἀλλὰ καὶ νομοθέτας αὐτοὺς γενέσθαι, εὖ εἰδότας ὅτι, ὅπως ἂν ὑμεῖς νυνὶ περὶ αὐτῶν γνῶτε, οὕτω καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡ πόλις αὐτοῖς χρήσεται.*

Vult orator ni fallor: „vos, iudices, primi, ex quo cum „Lacedaemoniis pacem composuimus, sedetis in causa *δει-„λίας* et *ἀστρατείας*, et prout vestra sententia severa aut „facilis erit, in posterum severe aut facile agetur cum „ignavis et iis, qui militiam detrectaverint: magni adeo rei-„publicae interest in utram partem vos sententiam feratis,

„et vos in hac causa non tantum iudices, sed quodammodo „etiam legislatores estis." Quod si verum, non potest fieri, ut orator scripserit quod nunc in editionibus circumfertur. Primum alicubi ante ὦ ἄνδρες δικασταί requiritur ὑμᾶς; deinde deleto commate post ἐποιησάμεθα, πρῶτον mutandum in πρώτους, orator enim non vult dicere, eos nunc *primum* iudices sedere in causa ἀστρατείας, quasi postea iterum in eadem causa iudicaturi essent, sed eos *primos* esse, qui post pacem cum Lacedaemoniis compositam, i. e. post Euclidem Archontem, de hac re sedeant. Denique in ultimis αὐτοὺς γενέσθαι corruptum esse iam Dobraeus et Franckenius perspexerunt, ex quorum coniecturis maxime arridet ultima Dobraei (nam non minus quam quatuor ex eius schedis prolatae sunt) legentis τοὺς αὐτοὺς γενέσθαι. Locus igitur fortasse sic constituendus est: εἰκὸς τοίνυν ἐστὶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιησάμεθα πρώτους περὶ τούτων, qui modo in lege commemorati sunt, νυνὶ δικάζοντας, μὴ μόνον δικαστὰς ἀλλὰ καὶ νομοθέτας τοὺς αὐτοὺς γενέσθαι, εὖ εἰδότας κτέ.

§ 7. In Scheibii editione locus sic legitur: ἀστρατείας μὲν γὰρ δικαίως ἂν αὐτὸν (ἡγοῦμαι) ἁλῶναι, ὅτι καταλεγεὶς ὁπλίτης οὐκ ἐξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευόμενος, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι, δειλίας δέ, ὅτι δεῖν (malo cum Cobeto δέον) αὐτὸν μετὰ τῶν ὁπλιτῶν κινδυνεύειν ἱππεύειν εἵλετο.

Non στρατοπεδευόμενος cum viris doctis eliciendum est ex Codicis lectione corrupta στρατοπέδῳ μόνος, sed στρατοπεδευσόμενος. Nemo enim ad bellum proficiscitur vel expeditionem suscipit στρατοπεδευόμενος. Praeterea non abs re fuerit monere, non sine causa μεθ' ὑμῶν participio στρατοπεδευσόμενος praeponi. Alcibiadi enim sic praeter ignaviam arrogantiae superbiaeque crimen obiicitur, quasi cum hominibus de plebe in castris versari infra se duxerit, ad quod etiam faciunt sequentia οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι.

§ 16. Ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ μὲν τοῦ νόμου καὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος οὐχ ἕξειν αὐτοὺς ὅ τι λέξουσιν· ἀναβαίνοντες δ' ὑμᾶς ἐξαιτήσονται καὶ ἀντιβολήσουσιν, οὐκ ἀξιοῦντες τοῦ Ἀλκιβιάδου υἱέος τοσαύτην δειλίαν καταγνῶναι, ὡς ἐκεῖνον πολλῶν ἀγαθῶν ἀλλ' οὐχὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον γεγενημένον.

Iam Hirschigius perspexit τοσαύτην δειλίαν ferri non posse; non tamen ideo haec verba cum viro doctissimo deleverim: facilius arbitror esse, δειλίαν mutato in δίκην, legere: οὐκ ἀξιοῦντες τοῦ Ἀλκιβιάδου υἱέος τοσαύτην δίκην καταγνῶναι. Et revera satis magna erat illa δίκη, si quidem, ut actoris verbis utar ex § 9, Alcibiades ἐβουλήθη καὶ ἄτιμος εἶναι καὶ τὰ χρήματ' αὐτοῦ δημευθῆναι καὶ πάσαις ταῖς κειμέναις ζημίαις ἔνοχος γενέσθαι μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν εἶναι καὶ ὁπλίτης γενέσθαι, quibuscum confer sequentis orationis § 9, ubi legimus: εἴ τῳ δοκεῖ μεγάλη ἡ ζημία εἶναι, καὶ λίαν ἰσχυρὸς ὁ νόμος, μεμνῆσθαι χρὴ κτέ.

§ 17. Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἶναι, εἰ αὐτοῦ μὲν ἐκείνου θάνατον κατέγνωτε, τοῦ δ' υἱοῦ ἀδικοῦντος δι' ἐκεῖνον ἀποψηφιεῖσθε.

Ineleganter εἶναι a δεινὸν δέ μοι δοκεῖ separatur interpositis verbis ὦ ἄνδρες δικασταί, cui vitio sic optime medebimur, si infinitivum minime necessarium deleverimus, sive per dittographiam natus est ex sequenti εἰ, sive a librario male sedulo, cui εἶναι in superioribus deesse videbatur, additus est. In Oratione sequenti § 7 recte atque ordine legitur: δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ κτέ.

§ 29. In codice Palatino legitur: καὶ τοιαῦθ' ἡμαρτηκότι καὶ οὕτω δεινὰ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα πεποιηκότι οὔτε τῶν γεγραμμένων (iam dudum emendate editur πεπραγμένων) αὐτῷ μεταμέλει οὔτε τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, ὃν μᾶλλον ἔδει κοσμιώτατον εἶναι τῶν πολιτῶν, ἀπολογίαν ποιούμενον τὸν ἑαυτοῦ βίον τῶν τοῦ πατρὸς ἁμαρτημάτων, οὗτος ἑτέρους ὑβρίζειν πειρᾶται.

Recte Reiskius, quem recentiores editores secuti sunt,

perspexit in ὂν μᾶλλον ultimas litteras sic dispescendas esse, ut legeretur ἀλλ' ὄν. Restat ut quaeramus, quid lateat sub litteris ονμ, nam ipsum monstrum ὂν μᾶλλον argumento est, codicem antiquum, unde Palatinus descriptus est, h. l. male. habitum fuisse et ante ἀλλ' ὂν in eo fuisse lectum vocabulum paucis litteris constans, quod librarius expedire non potuerit. Bonum autem factum quod verba Lysiae sponte ducunt ad id quod quaerimus, nempe ad μέλει, quod nunc sententiae deest, quodque non facile adducar, ut credam per zeugma, ut loquuntur Grammatici, ex μεταμέλει peti posse; quae enim exempla ad hoc demonstrandum adducuntur ab hoc loco aliena sunt. Fortasse igitur olim scriptum fuerat: οὔτε τῶν πεπραγμένων αὐτῷ μεταμέλει, οὔτε τῶν μελλόντων ἔσεσθαι μέλει. Eiusdem generis corruptela inquinavit Or. XXX, § 12 et fortasse Or. XXXII, § 6.

§ 46. Ἐγὼ μὲν οὖν ὡς ἐδυνάμην ἄριστα κατηγόρηκα, ἐπίσταμαι δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἀκροωμένων θαυμάζουσιν, ὅπως ποθ' οὕτως ἀκριβῶς ἐδυνήθην ἐξευρεῖν τὰ τούτων ἁμαρτήματα, οὗτος δέ μου καταγελᾷ, ὅτι οὐδὲ πολλοστὸν μέρος εἴρηκα τῶν τούτοις ὑπαρχόντων κακῶν.

Iniuria Editores eiiciunt τό, quod Codex habet ante πολλοστόν, non enim erat eiiciendum, sed emendandum in πω. Ita autem Lysiam scripsisse fidem faciet Aristophanes in Lysistrata vs. 355, ubi chorus mulierum chorum senum increpat his verbis:

Τί βδύλλεθ' ἡμᾶς; οὔ τί που πολλαὶ δοκοῦμεν εἶναι;
καὶ μὴν μέρος γ' ἡμῶν ὁρᾶτ' οὔπω τὸ μυριοστόν,

ad quod exemplum editores certatim emendaverunt eiusdem Comici versum 555 Thesmophoriazusarum, ubi quum libri sine metro praebeant:

μὰ Δί' οὐδὲ τὴν μυριοστὴν μοῖραν ὧν ποιοῦμεν,

nunc recte legitur οὐδέπω.

Oratio XV. Κατὰ Ἀλκιβιάδου ἀστρατείας.

§ 3. Τί δ' ἂν αἴσχιον ἔθος ἢ δεινότερον πρᾶγμα τούτου τῇ πόλει γένοιτο, εἰ τολμήσει ὁ μὲν ἄρχων ἐμβὰς (sic Pal. pro Vulg. ἐν ταῖς) τῶν ἐπικλήρων δίκαις ἀντιβολεῖν καὶ ἱκετεύειν τοὺς δικαστὰς ὅ τι ἂν βούληται πραχθῆναι, ὁ δὲ πολέμαρχος καὶ οἱ ἕνδεκα δεήσονται ἐν ταῖς δίκαις ταῖς ὑφ' ἑαυτῶν εἰσαγομέναις, ὥσπερ καὶ νῦν;

Vocabula ἐν ταῖς, quae necessario sententia requirit, non, ut Reiskius, quem omnes sequuntur, existimat, expiscanda mihi videntur ex monstro ἐμβάς, in quod vix abire potuerunt, sed potius statuendum verba ἐν ταῖς plane omissa fuisse in codice, et sub ἐμβάς latere ἀναβάς, ut Lysias scripserit: εἰ τολμήσει ὁ μὲν ἄρχων ἀναβὰς ἐν ταῖς τῶν ἐπικλήρων δίκαις ἀντιβολεῖν, iisdem verbis usus, quibus supra § 2, ubi ad praetores sic loquitur: σφόδρ' ἂν ἠγανακτεῖτε, εἰ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ δοκιμασίᾳ οἱ θεσμοθέται ἀναβάντες ὑμῶν ἐδέοντο καταψηφίσασθαι.

§ 6. Καίτοι δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, αὐτοὺς μὲν τοὺς στρατηγοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου χειροτονηθέντας μὴ ἂν τολμῆσαι πρότερον ἡμῶν ἡγήσασθαι, ἕως ἐδοκιμάσθησαν κατὰ τοὺς νόμους, Ἀλκιβιάδην δὲ τολμᾶν παρὰ τοὺς τῆς πόλεως νόμους ὑπ' αὐτῶν ταχθῆναι.

Dubito an rationi consentaneum sit dicere, aliquem eo audaciae pervenisse, ut ab alio quodam hoc vel illud patiatur, quod tamen, ut nunc vulgatur textus, Lysias, vel quicunque tandem hanc orationem conscripsit, dicere videtur; legimus enim, Ἀλκιβιάδην τολμᾶν παρὰ τοὺς νόμους ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ταχθῆναι. Praeterea mirum accidit, quod orator nunc subito memorat audaciam Alcibiadis, quum ab initio huius oratiunculae usque ad § 9 non tam in Alcibiadem invehatur, quam in praetores, quos ait, cum ipsi iudicii sint praesides, contra ius et morem maiorum reo omnibus modis favere

et omnem lapidem movere, ut absolvatur. Utrique difficultati medebimur, si eliminaverimus *τολμᾶν*, quod sedulus lector ex priore sententiae parte huc infersisse videtur, ut Lysiae sententiam expleret scilicet. Verum non magis audiendus est quam is, qui ad *ἃ πάσχοντες ἄδικα ἐνομίζετε* adscripsit *πάσχειν* in Or. XXV, § 20: *Οὐ τοίνυν ἄξιον χρῆσθαι τούτοις, οἷς ἐκείνους ἑωρᾶτε ἐξαμαρτάνοντας, οὐδ᾽ ἃ πάσχοντες ἄδικα ἐνομίζετε πάσχειν, ὅταν ἑτέρους ποιῆτε, δίκαια ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν κατελθόντες περὶ αὐτῶν γνώμην ἔχετε, ἥνπερ φεύγοντες περὶ ὑμῶν αὐτῶν εἴχετε·* si enim ipse Lysias addidisset, non neglexisset in seqq. addere *ποιεῖν*; eiecto autem *πάσχειν* recte atque ordine sibi respondent *ἄδικα νομίζειν* et *δίκαια ἡγεῖσθαι*.

ORATIO XVI. Ἐν βουλῇ Μαντιθέῳ δοκιμαζομένῳ ἀπολογία.

§ 7 (†). *Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ᾽ ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων, οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις, οὔτε κατάστασιν παραλαβόντα. Καίτοι πᾶσι ῥᾴδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾴδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι.*

Locus duabus interpolationibus purgandus. Primum eliminanda sunt verba *οὔτε κατάστασιν παραλαβόντα*, quae nimis quantum puerilia et ab hoc loco aliena sunt. Graeci praeterea dicunt *κατάστασιν λαβεῖν*, non *παραλαβεῖν*, ut Eupolis in *Φίλοις*:

οὐκ ἐσωφρόνησας, ὦ πρεσβῦτα, τὴν κατάστασιν
τήνδε λαμβάνων ἄφνω πρὶν καὶ μαθεῖν τὴν ἱππικήν.

Locus exstat in voce *κατάστασις* apud Harpocrationem, qui et ipse explicans quid significet, utitur verbis *ἀργύριον, ὅπερ οἱ κατασταθέντες ἱππεῖς ἐλάμβανον ἐκ τοῦ δημοσίου κτέ.* Eiusdem fortasse, qui hunc pannum Lysiae assuit, sunt verba, quae in vicinia leguntur: *ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾴδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι*, quae fere sunt repetita ex iis, quae modo praecesserunt. Bonum autem factum, quod commentator se ipse prodidit stoliditate sua. Cum enim annotare debuisset facile fieri potuisse, ut nomen eius, qui eques non fuisset, sub XXX viris in *σανίδιον* illud *inferretur,* quod reus sibi accidisse perhibet, sciolus ille *ἄκαιρος* scribit, equitis nomen facile *expungi* potuisse, quod, quamvis verum, hic nihil ad rem facit. Recte contra ipse Lysias in superioribus, ubi demonstrat *in genere*, quam parum fidei mereatur tabula illa equitum, dicit *πολλοὺς τῶν ὁμολογούντων ἱππεύειν οὐκ ἐνεῖναι, ἐνίους δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγράφθαι.*

§ 13. *ὑπ' Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν — ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον, ἐγὼ προσελθὼν ἔτι* (sic codex) *τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντι στρατεύεσθαι.*

Miror neminem Editorum praeter Herwerdenum obsecutum esse Dobraeo monenti pro *ἔτι* emendandum esse *εἶπον*, sed omnes deteriorum librorum correctionem *ἔφην* recepisse, quum tamen *εἶπον* multo facilius quam *ἔφην* in *ἔτι* abire potuerit. Probum autem et Lysiacum hoc loco esse *εἶπον* vel sequens paragraphus docere poterat.

Oratio XVII. Περὶ δημοσίων ἀδικημάτων.

§ 3. *Ἕως τοίνυν ὁ Ἐράτων ἔζη, τούς τε τόκους ἀπελάμβανον ἐγὼ καὶ τἄλλα τὰ συγκείμενα· ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε καταλιπὼν υἱοὺς τρεῖς, Ἐρασιφῶντα καὶ Ἐράτωνα καὶ Ἐρασίστρατον, οὗτοι οὐδὲν ἔτι ἡμῖν τῶν δικαίων ἐποίουν. Ἐν μὲν οὖν τῷ πολέμῳ, διότι οὐκ ἦσαν δίκαι, οὐ δυνατοὶ ἦμεν παρ' αὐτῶν ἃ ὤφειλον πράξασθαι· ἐπειδὴ δ' εἰρήνη ἐγένετο, ὅτεπερ πρῶτον αἱ ἀστικαὶ δίκαι ἐδικάζοντο, λαχὼν ὁ πατὴρ παντὸς τοῦ συμβολαίου Ἐρασιστράτῳ, ὅσπερ μόνος τῶν ἀδελφῶν ἐπεδήμει, κατεδικάσατο ἐπὶ Ξεναινέτου ἄρχοντος.*

Cum Franckenio offendor pronomine *ἐγώ*, quod non solet addi nisi cum quadam vi, quae h. l. nulla est: deinde erat patris, qui teste hac ipsa § tunc temporis adhuc in vivis erat, percipere fructus, non actoris; actor adeo non potuit de se solo loqui; at potuit *καταχρηστικῶς* loqui de patre et se ipso, ut fecit bis in vicinia (cf. *ἡμῖν* et *ἦμεν*), quare suspicor in *ἀπελαμβανονεγω* latere *ἀπελαμβάνομεν*, quo restituto, nihil amplius in his verbis nos morabitur.

§ 4. *Ὅτι μὲν τὰ Ἐράτωνος δικαίως ἂν ἡμέτερα εἴη, ἐκ τούτων ῥᾴδιον εἰδέναι, ὅτι δὲ πάντα δημεύεται, ἐξ αὐτῶν ἀπογράφω· τρεῖς γὰρ καὶ τέτταρες ἕκαστα ἀπογεγράφασι. καίτοι τοῦτό γε παντὶ εὔγνωστον, ὅτι οὐκ ἂν παραλιπόντες, εἴ τι ἄλλο τῶν Ἐράτωνος οἷόν τε ἦν δημεύειν τὴν πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπέγραφον, καὶ λέγω πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι.*

Locum corruptum, quem dedi ex auctoritate codicis Palatini, sic restituendum esse arbitror, ut cum Reiskio legatur *αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν*, cum codice interpolato C *οὐκ ἂν παρέλιπον*, ex mea coniectura *οἵτινες* pro *τήν* et *ἀπογράφοντες ἀπέγραφον* pro *ἀπέγραφον*, denique cum Reiskio *ἃ ἐγώ* pro *λέγω*. Scripserit igitur Lysias: *καίτοι τοῦτό γε παντὶ εὔγνωστον, ὅτι οὐκ ἂν παρέλιπον, εἴ τι ἄλλο τῶν Ἐρά-*

τωνος οἷόν τε ἦν δημεύειν, οἵτινες πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπογράφοντες ἀπέγραφον καὶ ἃ ἐγὼ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι. Caeterorum coniecturae, quum iam ab Editoribus in textum admissae sint, commendatione non egent. Quod ad meas attinet unusquisque videt, quam in proclivi fuerit librariis ἀπογράφοντες omittere ante ἀπέγραφον; τινές autem de more abiit in τήν, quo facto οἵ ultro loco cessit.

Oratio XVIII. Περὶ δημεύσεως τῶν τοῦ Νικίου ἀδελφοῦ ἐπίλογος.

§ 16. In codice Palatino est: ἄξιον δὲ μάλιστα φθονῆσαι ὅτι οὕτως ἤδη οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες διάκεινται, ὥστ' οὐχ ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο οἱ ῥήτορες λέγουσιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν αὐτοὶ κερδαίνειν μέλλωσι, ταῦτα ὑμεῖς ψηφίζεσθε. Egregie quidem Cobetus de hoc loco meritus est inserendo καί ante ταῦτα ὑμεῖς ψηφίζεσθε, at non persanavisse locum mihi videtur: nam praeterea expungendum existimo molestum illud οἱ ῥήτορες, quo nescio quis explicavit, quid significaret οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες.

§ 18. Καὶ ταῦθ' ὑμεῖς ἔγνωτε νεωστὶ κατελθόντες, ὀρθῶς βουλευόμενοι· ἔτι γὰρ ἐμέμνησθε τῶν γεγενημένων συμφορῶν, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς ὁμόνοιαν ηὔχεσθε (ηὔχεσθε εἰς ὁμόνοιαν non monito lectore Cobetus) καταστῆναι τὴν πόλιν μᾶλλον, ἢ τὴν μὲν πόλιν στασιάσαι, τοὺς δὲ λέγοντας ταχέως πλουτῆσαι.

Non concoquo iteratum τὴν πόλιν, quod quum ante στασιάσαι requiratur propter oppositum τοὺς λέγοντας, equidem deleverim ante μᾶλλον; addidit nescio quis, ut scilicet laboranti sententiae succurreret, cui deesset subiectum, non enim cogitabat de nominativo, quem dicunt, cum infinitivo.

Oratio XIX. Ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων πρὸς τὸ δημόσιον.

§ 8. *πολὺ δ' ἀθλιώτεροι δοκοῦσί μοι οἱ παῖδες οἱ Ἀριστοφάνους. Οὐδένα γὰρ οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ ἠδικηκότες οὐ μόνον τὰ πατρῷα ἀπολωλέκασι παρὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόλοιπος ἐλπὶς ἦν, ὑπὸ τοῦ πάππου ἐκτραφῆναι, ἐν οὕτω δεινῷ καθέστηκεν.*

Recte Franckenius observavit non tantum mortuum esse Nicophemum, sed etiam maternum liberorum avum cl. § 62, puerosque illos adeo non potuisse *τρέφεσθαι ὑπὸ τοῦ πάππου.* Minus tamen placet quod vir clar. proposuit: *ἐκ τῶν τοῦ πάππου*; satisfacit hoc quidem sententiae, sed, quantum scio, *ὑπό* et *ἐκ* in codicibus permutari non solent. Propius ad codicis vestigia accedit *ἀπὸ τῶν τοῦ πάππου*, et *ἀπό* in hac re non minus usitatum esse quam *ἐκ* fidem faciet Xenophon Anab. II, 6, 5: *ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα*, et Noster in hac ipsa oratione § 62: *καὶ νῦν ἀπὸ τῶν ὑπολοίπων τριηραρχῶ.*

§ 11. Vide ad Or. I, § 13.

§ 14. *Ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ, παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆμαι ἄλλην, τὴν ἐμὴν μητέρα ἔλαβεν οὐδὲν ἐπιφερομένην.*

Mirum ni hoc loco librarii de suo inferserint *ἄλλην*, ut scilicet *γῆμαι* obiecto suo non careret. Cf. § 17, ubi recte legitur: *ὅστις αὐτός τε ἄνευ χρημάτων ἔγημε κτἑ.*

§ 21. *μετὰ δὲ ταῦτα ἐπειδὴ οἱ πρέσβεις ἧκον ἐκ Κύπρου ἐπὶ τὴν βοήθειαν, οὐδὲν ἐνέλιπε προθυμίας σπεύδων. Ὑμεῖς δὲ τριήρεις αὐτοῖς ἔδοτε καὶ τἆλλα ἐψηφίσασθε, ἀργυρίου δ' εἰς τὸν ἀπόστολον ἠπόρουν. Ὀλίγα μὲν γὰρ ἦλθον ἔχοντες χρήματα, πολλῶν δὲ προσεδεήθησαν· οὐ γὰρ μόνον εἰς τὰς ναῦς, ἀλλὰ καὶ πελταστὰς ἐμισθώσαντο καὶ ὅπλα ἐπρίαντο.*

Numerus navium, quas Athenienses legatis Evagorae dederunt, notus est ex § 43, ubi dicit orator: *καὶ ἔδοτε αὐτοῖς τὰς δέκα ναῦς*, addito articulo, quem non addidisset, nisi iam ante numerum indicasset. Suspicor itaque h. l. *δέκα* post *δὲ* excidisse, quod magis etiam probabile fiet, si consideraverimus, oratorem id agere, ut ostendat Aristophanem magnam pecuniae vim impendisse, itaque male ei, cui hanc orationem scripsit, consulturum fuisse, si numerum navium omisisset, *εἰς ἅς*, ut mox addit, legati *πολλῶν χρημάτων προσεδεήθησαν*, cuius pecuniae *τὰ πλεῖστα αὐτὸς Ἀριστοφάνης παρέσχεν*. Magnam enim partem a numero navium pendebat, quanta pecunia ab Aristophane erogata esset. In fine huius § alio modo librarii grassati videntur; pessumdederunt enim Lysiae verba inserendo *γάρ*, qua particula deleta et mutata interpunctione loco statim suus nitor redditus erit. Lysias enim, opinor, scripserat: *πολλῶν δὲ προσεδεήθησαν οὐ μόνον εἰς τὰς ναῦς, ἀλλὰ καὶ πελταστὰς ἐμισθώσαντο καὶ ὅπλα ἐπρίαντο*. Rarior constructio scribis fraudi fuit. Non minus turpiter interpolata est § sequens. Editur: *Τῇ δὲ προτεραίᾳ ᾗ ἀνήγετο, εἰσελθὼν ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἐκέλευσε χρῆσαι ὅ τι εἴη ἀργύριον· προσδεῖν γὰρ ἔφη πρὸς τὸν μισθὸν τοῖς πελτασταῖς*. Saltem dicendum fuerat *εἰς τὸν μισθόν*. At non haec verba Lysiae sunt, sed interpolatoris, qui non concoquebat *προσδεῖν τοῖς πελτάσταις*, Atticam, si qua alia, verborum structuram, teste ipso Lysia in hac ipsa Oratione § 26: *ὤμνυ καὶ προσδεδανεῖσθαι τοῖς ξένοις ἄλλοθεν*.

§ 26. *Ἀριστοφάνης τοίνυν ἀκούων μὲν ταῦτα Δήμου, δεομένου δ' ἐμοῦ, μέλλων δ' ἄξειν τὸ χρυσίον, τέτταρας δὲ μνᾶς τόκον λήψεσθαι, οὐκ ἔφη εἶναι, ἀλλ' ὤμνυ καὶ προσδεδανεῖσθαι τοῖς ξένοις ἄλλοθεν, ἐπειδὴ ἥδιστ' ἂν ἀνθρώπων ἄγειν τε εὐθὺς ἐκεῖνο τὸ σύμβολον καὶ χαρίσασθαι ἡμῖν ἃ ἐδεόμεθα.*

Miror editores hunc locum corruptum silentio praeteriisse, exceptis Bekkero et Dobsono, qui secuti correctorem codi-

cis C post ἐπειδή aliquid deesse asteriscis significarunt. Potest fieri, ut hic verum viderit, nec tamen celabo, quid mihi in mentem venerit: nempe duas primas litteras vocabuli ἐπειδή, quippe natas ex dittographia caudae adverbii praecedentis ἄλλοθεν, delendas esse, et quae restant litteras ειδη dispescendas esse in εἰ δ' ἦν, littera ν, per lineolam indicata, ex exsilio revocata, ut scripserit Lysias: οὐκ ἔφη εἶναι —, εἰ δ' ἦν ἥδιστ' ἂν ἀνθρώπων ἄγειν κτέ. Negabat se pecuniam habere, sed si haberet aiebat se lubentissime secum ducturum fuisse vas illud aureum.

§ 36. Ἔτι δὲ φαίνονται οὐδὲν πώποτε διενεχθέντες, ὥστ' εἰκὸς καὶ περὶ τῶν χρημάτων ταὐτὰ γνῶναι, καὶ τὰ μὲν ἐνθάδε τῷ υἱεῖ ἑκάτερον καταλιπεῖν, τὰ δ' ἄλλα παρ' αὑτοῖς ἔχειν· ἦν γὰρ Κόνωνι μὲν υἱὸς ἐν Κύπρῳ καὶ γυνή, Νικοφήμῳ δὲ γυνὴ καὶ θυγάτηρ, ἡγοῦντο δὲ καὶ τὰ ἐκεῖ ὁμοίως σφίσιν εἶναι σᾶ ὥσπερ καὶ τὰ ἐνθάδε.

Haereo in his. Habet Conon filium ἐνθάδε Athenis, cui partem bonorum καταλείπει, ut est in initio huius paragraphi; idemque habet in Cypro filium et uxorem. Habuitne ergo duos filios? Minime: in testamento enim, de quo vide §§ 40 et 41, non nisi de uno filio sermo est: neque uxor ibi memoratur. Potuit sane fieri, ut ambo mortui essent ante Cononem, quamvis Lysias huius rei nullam mentionem faciat, sed vereor, ne hac defensione nihil proficiamus, vehementer enim nostrum locum de interpolatione suspectum habeo. Nimirum verba: ἦν γὰρ Κόνωνι μὲν υἱὸς ἐν Κύπρῳ καὶ γυνή, Νικοφήμῳ δὲ γυνὴ καὶ θυγάτηρ pessime interrumpunt seriem orationis, et prae se ferunt speciem annotationis satis insulsae, adscriptae a lectore, ut explicaret, cur Conon et Nicophemus decrevissent partem bonorum παρ' ἑαυτοῖς ἔχειν, cuius rei causam aliquanto probabiliorem ipse Lysias statim subiungit; qui, si quam maxime verba suspecta ab eo profecta essent, saltem scripsisset ἕτερος υἱός, non sic nude υἱός.

Profecit interpres ex § 44, ubi leguntur haec: *καὶ οὐ προσλογιζόμεθα ὅσα αὐτὸς ἐν Κύπρῳ ἔσχε Νικόφημος, οὔσης αὐτῷ ἐκεῖ γυναικὸς καὶ θυγατρός*: quae de Conone habet de suo adiecisse videtur.

§ 45. Scheibius edidit: *Ἀκήκοα γὰρ ἔγωγε καὶ τοῦ πατρὸς καὶ ἄλλων πρεσβυτέρων, ὅτι οὐ νῦν μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐμπρόσθεν χρόνῳ πολλῶν ἐψεύσθητε τῆς οὐσίας, καὶ ζῶντες μὲν πλουτεῖν ἐδόκουν, ἀποθανόντες δὲ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν τὴν ὑμετέραν ἐφάνησαν.*

Minus recte Cobetus vulgatam *πρόσθεν* admisit pro Palatini codicis lectione *ἔμπροσθεν*, cuius codicis fidem recte sequitur in § 53. Iure vero coniecturam Taylori, restituentis *οἵ* pro *καί*, a Reiskio et Augero in Editiones receptam, sed a recentioribus editoribus neglectam, denuo in textum admisit. Sed praeterea mihi suspectum est *οὐσίας*, nam verbis: *οἳ ζῶντες μὲν πλουτεῖν ἐδόκουν, ἀποθανόντες δὲ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν ἐφάνησαν*, satis superque indicatur, qua in re Athenienses falli solerent. Accedit quod bis in vicinia, in §§ 49 et 51, idem verbum *ψευσθῆναι* cum genitivo personae usurpatum est, non addito *τῆς οὐσίας* vel simili vocabulo, cum his quoque locis satis ex contextu pateat sermonem esse de re familiari. Iudicent peritiores. Quod ad § postrema verba attinet, non silentio praetereunda videtur Naberi suspicio, qui vocabulum aliquod, v. c. *πενέστεροι* excidisse existimat.

Oratio XX. *Ὑπὲρ Πολυστράτου, δήμου καταλύσεως ἀπολογία.*

Versamur in oratione magis etiam quam caeterae Lysiacae additamentis et corruptelis omne genus conspurcata et in-

quinata, quod praemoneo propter Franckenium, qui locis corruptis fretus perhibet auctorem huius orationis, quisquis tandem fuit, non tantum Graecae linguae ignarum, sed etiam hominem fere desipientem et aniliter garrientem fuisse. Me autem iudice scripsit hanc orationem nescio quis bello Peloponnesiaco ad finem vergente, „crasso" quidem „filo," attamen sermone Attico, qui sicubi a librariis pessumdatus est, nostrum est ei antiquum nitorem reddere.

Ac primum ni fallor scribendum *ἐγὼ μὲν* pro *ὁ μὲν* in § 4: *Ὅστις μὲν οὖν ἄτιμος ὤν, κακόν τι ἐργασάμενος ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ἑτέρας πολιτείας ἐπεθύμησε, διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα αὐτοῦ ἕνεκ' ἂν ἔπραττε· τούτῳ δὲ τοιοῦτον οὐδὲν ἡμάρτηται, ὥστε ἢ αὐτοῦ ἕνεκα μισεῖν τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἢ τῶν παίδων. Ὁ μὲν γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἦν, οἱ δ' ἐν Βοιωτοῖς· ὥστε μηδὲ τούτων ἕνεκα ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμῆσαι*: ipse enim, qui hanc orationem habet, fuerat in Sicilia teste § 24 sqq. Plane eodem modo in § 23 duae priores litterae perierant, ubi pro *ὅσων* Dobraeo suadente Cobetus in editione *νεὸς ὢν* restituit.

§ 18. *Καὶ μὴ θαυμάζετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τοσαῦτα ὦφλε χρήματα. Ἔρημον γὰρ αὐτὸν λαβόντες, αὐτοῦ τε καὶ ἡμῶν κατηγοροῦντες εἷλον. Τῷ μὲν γὰρ οὐδ' εἴ τις εἶχε μαρτυρίαν, εἶχε* (Cobetus edidit *ἐτόλμα*) *μαρτυρεῖν διὰ τὸ δέος τὸ τῶν κατηγόρων, τοῖς δὲ καὶ τὰ ψευδῆ δεδοικότες ἐμαρτύρουν.*

Manifestum est auctorem huius orationis haec sic scribere non potuisse. Polystrati filii, qui per *ἡμῶν* designantur, aut adfuerunt in urbe, quum pater accusaretur, aut non adfuerunt: si illud verum, pater nequit dici *ἔρημος ληφθῆναι*: sin hoc, miror, quare non filii quoque, qui una cum patre accusati dicuntur, damnati sint, praesertim quum illo tempore abessent ab urbe. Augetur difficultas eo, quod praeter hoc loco nusquam in hac oratione filii dicuntur patris causis impliciti fuisse, cuius rei mentionem facere sui purgandi

caussa non neglexissent: contra magnificis verbis extollunt merita erga rempublicam et aegre ferunt, se *δεῖν ἀπολέσθαι τούτων ἕνεκα, ὧν ὁ πατὴρ διαβέβληται εἰς τὴν πόλιν οὐ δικαίως*, ut est in § 30. Ulcus indicavi, sed probabilem viam, qua sanetur, non video: nam nimis audax videtur delere verba *αὐτοῦ τε καὶ ἡμῶν κατηγοροῦντες*, quamvis nemo ea magnopere desideraturus sit. Locum igitur acutioribus emendandum relinquo, ut et in sequentibus verba *εἶχε μαρτυρεῖν*, quae, quamvis saepe tentata, emendatore adhuc egent, nam quod Cobetus, Dobraeum secutus, pro *εἶχε* in textum intrusit *ἐτόλμα*, quamvis loci sententiae aptum, nimis quantum recedit a Codicis lectione, quam ut in textum recipi debeat.

§ 24. *Ἐπειδὴ δὲ διεφθάρη* (sc. *τὸ στρατόπεδον* Atheniensium in Sicilia) *καὶ ἀνεσώθην εἰς Κατάνην, ἐληζόμην ὁρμώμενος ἐντεῦθεν καὶ τοὺς πολεμίους κακῶς ἐποίουν, ὥστε τῇ θεῷ τε τὰς δεκάτας ἐξαιρεθῆναι πλεῖν ἢ τριάκοντα μνᾶς καὶ τοῖς στρατιώταις εἰς σωτηρίαν, ὅσοι ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἦσαν.*

Franckenius cum Dobraeo suspicatur post *τοῖς στρατιώταις* excidisse *τὰ ἴσα*. Si vero tale quid h. l. desideratur, quod diiudicare nolo, verisimilius mihi videtur excidisse *τὸ ἴσον* ante *τοῖς*, quod sententia sic numerosior fit et singularis numeri usus in his solemnis est.

§ 31. Non facio cum Cobeto eliminante verba *ἵνα λάβοιμεν* in his: *Οὐ γὰρ ἡμεῖς χρημάτων γε ἕνεκα, ἵνα λάβοιμεν, εὖ ὑμᾶς ἐποιοῦμεν, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε κίνδυνος εἴη ἡμῖν, ἐξαιτούμενοι παρ' ὑμῶν τὴν ἀξίαν χάριν ἀπολάβοιμεν.*

Dubium quidem non est, quin locus vitium contraxerit, sed dubito an vir clarissimus ei rectam medicinam adhibuerit: quod enim quaeso illud genus ludimagistrorum est, qui ad *χρημάτων ἕνεκα* explicationis causa addiderint *ἵνα λάβοιμεν*? hoc vel illis quantumvis futilibus indignum. Praeterea *λάβοιμεν* vel ideo sanum existimo, quod orationis auctor ludere

videtur in vocabulis *λάβοιμεν* et *ἀπολάβοιμεν*. Magis eo inclinat animus, ut credam, vocabulum aliquod excidisse et olim scriptum fuisse: *ἵνα δωρεὰν λάβοιμεν* vel simile quid, ut in Oratione sequenti § 11: *νυνὶ δέομαι οὐ δωρεὰν ὥσπερ ἕτεροι ἀντὶ τούτων λαβεῖν.*

§ 36. *Δεόμεθα οὖν ὑμῶν πρὸς τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἑκάστῳ, ὅτῳ μέν εἰσιν* (lege *εἰσὶν*) *υἱεῖς, τούτων ἕνεκεν ἐλεῆσαι, ὅστις δ' ἡμῖν ἡλικιώτης* (Cobetus addit *ὢν*) *τυγχάνει ἢ τῷ πατρί, ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι.*

Redde suum oratori et lege: *ὅστις δ' ἡμῖν ἡλικιώτης τυγχάνει ὤν, τὸν πατέρα ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι.* Duo nempe genera iudicum ad misericordiam comparat, seniores et iuniores: illos obtestatur per filios ipsorum, hos, aequales suos, orat, ut patris misereantur: exquisita sane antithesis, quae nunc plane obliterata est. Locus autem eo quoque numero vitiosus est, quod *ἐλεήσαντας* obiecto carens satis languidum est. Lateatne sub *ἢ* participium *ὤν*, quod Cobetus post *ἡμῖν* addidit, aliis diiudicandum relinquo.

ORATIO XXI. *Ἀπολογία δωροδοκίας ἀπαράσημος.*

§ 8. Locutus de triremis suae praestantia reus sic pergit: *καίτοι οὕτω παρεσκευασμένην τριήρη πόσα οἴεσθε ἀνηλωκέναι χρήματα, ἢ πόσα τοὺς πολεμίους εἰργάσθαι κακά, ἢ πόσα τὴν πόλιν εὖ πεποιηκέναι.*

Novum hoc, quod triremis dicitur *πολλὰ χρήματα ἀνηλωκέναι.* Suspicor aliquot literulas intercidisse et oratorem scripsisse: *παρεσκευασμένον τὴν τριήρη* h. e. ***Atqui triremem tam bene instructam habentem quantum pecuniae putatis insumpsisse.*** Recurrit *παρεσκευάσμαι* eadem significatione paullo post in § 10 ex emendatione Cobeti.

ORATIO XXII. Κατὰ τῶν σιτοπωλῶν.

§ 3. Quum multi senatores, inquit orator, adeo ira incensi essent in dardanarios, ut censerent eos indicta caussa undecimviris tradendos esse, ego εἶπον ὅτι μοι δοκοίη κρίνειν τοὺς σιτοπώλας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μέν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον ἡμῶν γνώσεσθαι τὰ δίκαια, εἰ δὲ μηδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς ἀκρίτους ἀπολωλέναι. Πεισθείσης δὲ τῆς βουλῆς ταῦτα, διαβάλλειν ἐπεχείρουν με λέγοντες ὡς ἐγὼ σωτηρίας ἕνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν τοὺς λόγους τούτους ἐποιούμην. Πρὸς μὲν οὖν τὴν βουλήν, ὅτ' ἦν αὐτοῖς ἡ κρίσις, ἔργῳ ἀπελογησάμην· τῶν γὰρ ἄλλων ἡσυχίαν ἀγόντων ἀναστὰς αὐτῶν κατηγόρουν, καὶ πᾶσι φανερὸν ἐποίησα ὅτι οὐχ ὑπὲρ τούτων ἔλεγον, ἀλλὰ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις ἐβοήθουν.

Verbis πρὸς μὲν οὖν τὴν βουλὴν ἔργῳ ἀπελογησάμην, ex quibus vix tolerabilem sententiam elicias, suus nitor reddetur, ni fallor, si mecum reposueris: πρὸς μὲν οὖν τὴν διαβολήν.

§ 5. In ἐρωτήσει, quae mox sequitur: Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβηθι καὶ εἰπὲ σὺ ἐμοί, μέτοικος εἶ; Ναί. Μετοικεῖς δὲ πότερον ὡς πεισόμενος τοῖς νόμοις τῆς πόλεως, ἢ ὡς ποιήσων ὅ τι ἂν βούλῃ; Ὡς πεισόμενος· codex Palatinus non agnoscit καί ante εἰπὲ σὺ ἐμοί, unde mihi suspicio oborta est, num recte editores hanc coniunctionem in textum introduxerint. Eodem certe iure, quo illi locum pro hiulco habent, statueris εἰπέ esse annotatum a lectore ad ἀνάβηθι et Lysiam scripsisse: καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβηθι σὺ ἐμοί, vel potius σύ μοι enclitice, quum nulla emphasis in alterum pronomen cadat. Si quis locum malit interpolare, aliquanto elegantius sic interpolet: καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβηθι σύ μοι καὶ ἀπόκριναι. Μέτοικος εἶ; ut in Orat. XII, § 24.

Mox sequitur: ἀπόκριναι δή μοι, εἰ ὁμολογεῖς πλείω σῖτον συμπρίασθαι πεντήκοντα φορμῶν, ὧν ὁ νόμος ἐξεῖναι κελεύει.

Ἐγὼ τῶν ἀρχόντων κελευόντων συνεπριάμην: in quibus non sine causa Nabero verba ὧν ὁ νόμος ἐξεῖναι κελεύει de interpolatione suspecta sunt scilicet conflata ex sequentis § verbis: ἡμεῖς γὰρ ὑμῖν παρεσχόμεθα τὸν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει μηδένα τῶν ἐν τῇ πόλει πλείω σῖτον πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι.

Oratio XXIII. Κατὰ Παγκλέωνος ὅτι οὐκ ἦν Πλαταιεύς.

§ 3. ἐλθὼν ἐπὶ τὸ κουρεῖον τὸ παρὰ τοὺς Ἑρμᾶς, ἵν' οἱ Δεκελεῖς προσφοιτῶσιν, ἠρώτων, οὕς τ' ἐξευρίσκοιμι Δεκελέων ἐπυνθανόμην εἴ τινα γιγνώσκοιεν Δεκελειόθεν δημοτευόμενον Παγκλέωνα. Ἐπειδὴ δ' οὐδεὶς ἔφασκε γιγνώσκειν αὐτόν, πυθόμενος ὅτι καὶ ἑτέρας δίκας τὰς μὲν φεύγοι τὰς δ' ὠφλήκοι παρὰ τῷ πολεμάρχῳ, ἔλαχον καὶ ἐγώ.

Iure Franckenius haesit in vocabulo ἠρώτων et docuit non esse huius loci: at minus felix me iudice fuit in caussa corruptelae indaganda, ubi existimat, ἠρώτων esse corruptum ex alio vocabulo, et tanquam Lysiae manum proponit: προσφοιτῶσιν, παρ' ὧν ἐξευρίσκοιμι Δεκελέων ἐπυνθανόμην. Ni fallor, non tanto molimine opus. Si quid enim video, ἠρώτων est glossema verbi ἐπυνθανόμην, quod ne cui nimis puerile videatur, adscribam duas glossas, Homericam et sacram, e Photii Lexico: Πύθοντο· ἠρώτων. Πυθόμενος· ἐρωτήσας. Remoto autem ἠρώτων particula τε post οὕς sponte abibit in γε, et habebis hanc sententiam Lysia dignam: προσφοιτῶσιν, οὕς γε ἐξευρίσκοιμι Δεκελέων ἐπυνθανόμην. In extrema paragrapho mirum ni Lysias scripserit πρὸς τὸν πολέμαρχον, ut constanter in hac re Attici solent.

§ 9. Ἡμέραις τοίνυν μετὰ ταῦτα οὐ πολλαῖς ὕστερον ἰδὼν ἀγόμενον τουτονὶ Παγκλέωνα ὑπὸ Νικομήδους, ὃς ἐμαρτύρησεν

(Westermannus recte *ἐμαρτύρετο*) *αὐτοῦ δεσπότης εἶναι, προσῆλθον βουλόμενος εἰδέναι ὁποῖόν τι περὶ αὐτοῦ πραχθήσοιτο. Τότε μὲν οὖν ἐπειδὴ ἐπαύσαντο μαχόμενοι, εἰπόν τινες τῶν τούτῳ παρόντων ὅτι εἴη αὐτῷ ἀδελφὸς ὃς ἐξαιρήσοιτο αὐτὸν εἰς ἐλευθερίαν· ἐπὶ τούτοις ἐγγυησάμενοι παρέξειν εἰς ἀγορὰν ᾤχοντο ἀπιόντες. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ κτέ.*

Vide annon Lysiae consulueris, si ante ЄΠΙ *τούτοις* e fuga retraxeris litteras ЄΙΤ i. e. *εἶτ'*.

§ 10. *Τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῆς τε ἀντιγραφῆς ἕνεκα ταυτησὶ καὶ αὐτῆς τῆς δίκης ἔδοξέ μοι χρῆναι μάρτυρας λαβόντι παραγενέσθαι, ἵν' εἰδείην τόν τ' ἐξαιρησόμενον αὐτὸν καὶ ὅ τι λέγων ἀφαιρήσοιτο. Ἐφ' οἷς μὲν οὖν ἐξηγγυήθη, οὔτ' ἀδελφὸς οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς ἦλθε, γυνὴ δὲ φάσκουσα αὑτῆς αὐτὸν εἶναι δοῦλον, ἀμφισβητοῦσα τῷ Νικομήδει, καὶ οὐκ ἔφη ἐάσειν αὐτὸν ἄγειν.*

Miror editores tantam orationis scabritiem tam diu aequo animo tulisse. Franckenio aliquid suboluit, sed substitit in eo, ut diceret: „notandum illud *ἔφη* post *φάσκουσα*. „Concinnius fuisset *καὶ οὐκ ἐῶσα αὐτὸν ἄγειν.*" Imo delendum *φάσκουσα*, quod nescio quis arripuit ex paragrapho sequenti, ut fulciret scilicet Lysiae orationem, cui minime tali fulcimine opus erat: ne enim dubites, quin recte atque ordine dicatur: *γυνὴ δὲ αὑτῆς αὐτὸν εἶναι δοῦλον ἀμφισβητοῦσα τῷ Νικομήδει*, inspice huius orationis § 13: *ἀμφισβητῶν μὴ πρὸς τὸν πολέμαρχον εἶναί οἱ τὰς δίκας* et, si tanti est, Isaeum de Pyrrhi hereditate § 6 et de Cironis her. § 19.

§ 12. Vide ad Or. III, § 28.

Oratio XXIV. *Πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν περὶ τοῦ μὴ δίδοσθαι τῷ ἀδυνάτῳ ἀργύριον.*

§ 14. *ἀλλὰ γὰρ οὐθ' ὑμεῖς τούτῳ τὴν αὐτὴν ἕξετε γνώμην, οὐθ' οὗτος εὖ ποιῶν.*

Caeterorum, qui verba *εὖ ποιῶν* tentarunt, coniecturis me iudice longe praestat ea Naberi, qui mihi per litteras communicavit, sibi videri librarios lacunam olim male supplevisse suo *εὖ ποιῶν*, cum Lysiae manus fuisset *σπουδάζει*; ad quam coniecturam stabiliendam provocat ad § 18 huius orationis: *Ὥστε μοι δοκεῖ ὁ κατήγορος εἰπεῖν περὶ τῆς ἐμῆς ὕβρεως οὐ σπουδάζων, ἀλλὰ παίζων, οὐδ' ὑμᾶς πεῖσαι βουλόμενος ὅτι εἰμὶ τοιοῦτος, ἀλλ' ἐμὲ κωμῳδεῖν βουλόμενος.*

§ 24. In peroratione invalidus, qui causam dicit, iudices obsecrat, ne contra se sententias ferant; *Διὰ τί γὰρ ἂν καὶ τύχοιμι*, inquit, *τοιούτων ὑμῶν; Πότερον ὅτι δι' ἐμέ τις εἰς ἀγῶνα πώποτε καταστὰς ἀπώλεσε τὴν οὐσίαν; Ἀλλ' οὐδ' ἂν εἷς ἀποδείξειεν. Ἀλλ' ὅτι πολυπράγμων εἰμὶ καὶ θρασὺς καὶ φιλαπεχθήμων; Ἀλλ' οὐ τοιαύταις ἀφορμαῖς τοῦ βίου πρὸς τὰ τοιαῦτα τυγχάνω χρώμενος.*

Iam Franckenius perspexit verba *πρὸς τὰ τοιαῦτα* delenda esse, quod idem mihi quoque in mentem venerat, quamquam ne sic quidem locum persanatum arbitror: praeterea enim e fuga retrahendum est *ταῖς* post *τοιαύταις*, quod non temere fieri optime agnosces, ubi verba hoc modo construxeris: *αἱ ἀφορμαὶ τοῦ βίου οὐ τοιαῦταί εἰσιν*, in quibus articulus plane necessarius est.

ORATIO XXV. *Δήμου καταλύσεως ἀπολογία.*

§ 1. *Ὑμῖν μὲν πολλὴν συγγνώμην ἔχω, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων καὶ ἀναμιμνησκομένοις τῶν γεγενημένων, εἰ ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθε τοῖς ἐν ἄστει μείνασι· τῶν δὲ κατηγόρων θαυμάζω, οἳ ἀμελοῦντες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται· οἳ σαφῶς εἰδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς πολλὰ ἐξημαρτηκότας ζητοῦσι κερδαίνειν ἢ ὑμᾶς πείθειν περὶ ἁπάντων ἡμῶν τὴν γνώμην ταύτην ἔχειν.*

Non credam expungenda esse verba κερδαίνειν ἤ, ut quidam volunt, antequam indicatum sit, quo modo pedem huc intulerint. Si me audis, non interpolatione laborat locus, sed leviter tantum cauda vocabuli corrupta est, quo mendo sublato, nullam amplius molestiam lectori pariet. Reponendum enim πείθουσι pro πείθειν et ἤ explicandum, ut in § 14: ἤ τῶν κατηγόρων ὁ βουλόμενος παρελθὼν ἐλεγξάτω: unde haec sententia nostro loco aptissima efficietur: *Sycophantae isti, quamvis probe sciant, quinam nostrum insontes sint, qui multis se sceleribus contaminarint, conantur lucrum facere i. e. insontes calumniis territantes pecunia emungere, alioquin, (si hi manus non dant, litem intendunt et) vobis persuadent, nos omnes, qui in urbe manserimus, bonos malos, uno eodemque loco habendos esse.* Ultima verba reddunt lectionem a Rauchensteinio propositam, τὴν αὐτὴν γνώμην, quam ut amplectamur et ratio loci suadet, et simillimus nostro locus in Or. XXVI, § 16.

§ 9. Σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς προστάντας ἀμφοτέρων τῶν πολιτειῶν, ὁσάκις δὴ μετεβάλοντο. Οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ Πείσανδρος καὶ οἱ μετ' ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἐξήμαρτον, τὰς περὶ τούτων δείσαντες τιμωρίας τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατῆλθον, ἔνιοι δὲ τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ αὖθις τῶν τριάκοντα ἐγένοντο; Εἰσὶ δ' οἵτινες τῶν Ἐλευσῖνάδε ἀπογραψαμένων, ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιορκοῦντο μετ' αὐτῶν.

Quindecimviri Sparta Athenas missi, ut una cum rege Pausania pacem inter populares et factionem trigintavirorum componerent, inter alia constituerunt: εἰ δέ τινες φοβοῖντο τῶν ἐξ ἄστεος — Ἐλευσῖνα κατοικεῖν (Xenoph. Hell. II. 4, § 38), quam urbem trigintaviri ἐξιδιώσαντο, ὥστε εἶναί σφισι καταφυγήν (ibid. § 8 sq.), quoque iam concesserant qui eorum post proelium in Piraeo factum magistratu abire coacti es-

sent (ibid. § 24). Quod cum ita sit, non sine veri specie Scheibius coniecit *τοὺς ἀπογραψαμένους Ἐλευσῖνάδε* nostro loco esse eos ex urbana factione, qui sibi metuentes nomina dedissent inter eos, qui Spartanis auctoribus Eleusinem habitatum concessuri erant. Inter hos autem, ut nostro loco in codice unico legimus, erant, qui sententia mutata *ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν ἐπολιορκοῦντο μεθ' αὐτῶν*, quod monstrum idem Scheibius procurare conatus coniecit: *ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ' αὐτῶν*, in qua coniectura laudo *τούς* substitutum pro *το*, quamquam Kayserus iure opinor contendit Lysiae manum sic nondum restitutam esse, requiri enim *τοὺς πρότερον μεθ' αὐτῶν ὄντας* vel simile quid. Mihi Lysias scripsisse videtur: *ἐπολιόρκουν τοὺς μετὰ τῶν λ'*, i. e. factionem *τῶν τριάκοντα*, quae refugium sibi quaesierat Eleusine, ut supra commemoravimus: quae lectio quam apta sit nostro loco et quam facile ansam dare potuerit vulgatae lectioni, non est quod multis demonstrem.

§ 13. Vide ad Or. 1, § 13.

§ 20. Vide ad Or. 15, § 6.

§ 33. *Καὶ δέξαιντ' ἂν μικρὰν εἶναι τὴν πόλιν μᾶλλον ἢ δι' ἄλλους μεγάλην καὶ ἐλευθέραν, ἡγούμενοι νῦν μὲν διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς αὐτοῖς ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, ἐὰν δ' ὕστερον ὑμῖν δι' ἑτέρους σωτηρία γένηται, τούτους μὲν ἐπιλύσεσθαι, ἐκείνους δὲ μεῖζον δυνήσεσθαι· ὥστε τὸ αὐτὸ πάντες ἐμποδών εἰσιν, ἐάν τι δι' ἄλλων ἀγαθὸν ὑμῖν φαίνηται.*

Locus duobus vitiis laborat, quorum unum exemeris, ubi pro lectione codicis *ἐπιλύσεσθαι* reposueris *παραλύσεσθαι*, collato Lys. Or. XIII, § 46: *καὶ ἡ δύναμις ἅπασα τῆς πόλεως παρελύθη*: quod enim alii proposuerunt *καταλύσεσθαι* minus placet, quoniam orator non vult, „malos illos cives metuere, ne ipsorum auctoritas *prorsus evertatur*," quod foret *καταλύσεσθαι*, sed „ne ipsorum auctoritas *minuatur et debilitetur*," i. e. *παραλύσεσθαι*, qua significatione h. l. opus

esse perspicitur ex opposito *ἐκείνους δὲ μεῖζον δύνασθαι*. Futurum autem medium pro passivo usurpatum nemini, opinor, molestiam pariet. Non maiore molimine opus esse videtur in sequentibus, ubi verba *τὸ αὐτὸ πάντες*, vera criticorum crux, non minus undecim, quantum scio, coniecturis tentata sunt, quas animi caussa proferre lubet: sunt autem hae: *δι' αὐτὸ πάντες*, *τοῦτο δείσαντες*, *τοῦτ' αὐτὸ δείσαντες*, *τοῦτο ὑποτοποῦντες*, *τοῦτο γνόντες*, *τοῦτο ὑποπτεύσαντες*, *συκοφαντοῦντες*, *διὰ τοῦτο πάντως*, *τούτῳ πάντες*, *φρονοῦντες πρὸς τὸ αὐτό*, *σπεύδοντες πρὸς τὸ αὐτό*. Iustum numerum duodenarium expleat mea coniectura, quae eo saltem caeteris praestat, quod propius quam illae codicis ductus sequitur. Nempe articulo *τό*, ex dittographia nato, e textu remoto, pro *αὐτό* scribendum censeo *αὐτίκα*, ut Lysiae manus fuerit: *ὥστε αὐτίκα πάντες ἐμποδὼν εἰσιν, ἐάν τι δι' ἄλλων ἀγαθὸν ὑμῖν φαίνηται.*

Oratio XXVI. Περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας.

§ 1. ..... *ἡγούμενος ἀκριβῆ νῦν τὴν δοκιμασίαν αὐτοὺς διὰ τὸν χρόνον ποιήσεσθαι, ἐπεὶ σύνοισθα πολλὰ καὶ δεινὰ εἰς αὐτοὺς ἐξημαρτηκώς, ὧν ἐπιλελῆσθαι καὶ οὐδ' ἀναμνησθήσεσθαι ἐνίους αὐτῶν νομίζεις. Ὃ δὴ ἔγωγε καὶ ἀγανακτῶ, εἰ ταύτῃ τῇ ἐλπίδι εἰς ὑμᾶς ἥκει πιστεύων, ὥσπερ ἄλλων μὲν τινων ὄντων τῶν ἠδικημένων, ἑτέρων δὲ τῶν ταῦτα διαψηφιουμένων, ἀλλ' οὐκ ἀμφότερα τῶν αὐτῶν καὶ πεπονθότων καὶ ἀκουσομένων.*

Neque *διαψηφίζεσθαι* cum accusativo obiecti construi solet, neque pluralis *ταῦτα* est huius loci, nam non nisi de Evandro probando iudicibus suffragia ferenda erant: *ταῦτα* adeo corruptum est, pro quo Lysiam scripsisse puto *ἐνταῦθα* i. e. *hic in senatu*.

§ 9. *κἀκεῖνο δ' ἐνθυμεῖσθε, ὅτι ὁ θεὶς τὸν περὶ τῶν δοκιμασιῶν νόμον οὐχ ἥκιστα τῶν ἐν ὀλιγαρχίᾳ ἀρξάντων ἕνεκα ἔθηκεν, ἡγούμενος δεινὸν εἶναι, εἰ δι' οὓς ἡ δημοκρατία κατελύθη, οὗτοι ἐν αὐτῇ τῇ πολιτείᾳ πάλιν ἄρξουσι, καὶ κύριοι γενήσονται τῶν νόμων καὶ τῆς πόλεως, ἣν πρότερον παραλαβόντες οὕτως αἰσχρῶς καὶ δεινῶς ἐλωβήσαντο.*

Notum est *τὴν πολιτείαν* apud oratores saepe pro *τῆς δημοκρατίας* poni. Idem h. l. fecerat Lysias, sed intercesserunt librarii. Cum enim ille scripsisset: *ἡγούμενος δεινὸν εἶναι, εἰ δι' οὓς ἡ πολιτεία κατελύθη, οὗτοι ἐν αὐτῇ πάλιν ἄρξουσι*, grammaticus supervenit et de more ad *ἡ πολιτεία* appinxit *ἡ δημοκρατία*, quae annotatiuncula a librariis in seriem verborum Lysiae traducta sinceri vocabuli locum occupavit, idque sede sua deturbatum alio migrare iussit, ubi se ut potuit accommodavit. Eodem fere modo corruptus est locus in Or. XXXII, § 10, ubi vide quae annotabimus.

§ 14. Codex praebet: *Τότε μὲν γὰρ ὑμᾶς ᾤοντο ὀργισθέντας Λεωδάμαντα ἀποδοκιμάσαι· ἐὰν δὲ αὐτὸν δοκιμάσητε, εὖ εἴσονται ὅτι οὐ δικαίᾳ γνώμῃ περὶ αὐτοῦ κέχρησθε.*

Potest fieri, ut viri docti pro *αὐτόν*, quod ferri non posse satis constat, recte reposuerint *τοῦτον*: vide tamen annon potius statuendum sit, librarios in nomine proprio scribendo, ut saepius alibi, sic hoc quoque loco titubavisse et scripsisse *δὲ αὐτόν*, cum Lysiae manus fuisset *δ' Εὔανδρον*. Quae suspicio eo commendatur, quod oppositio per nomen proprium fortius efferetur, quam per pronomen, et sic omnis ambiguitas tolletur.

§ 16. *Καίτοιγε αὐτὸν ἀκούω λέξειν ὡς οὐ περὶ αὐτοῦ μόνον ἡ δοκιμασία ἐστίν, ἀλλὰ περὶ πάντων τῶν ἐν ἄστει μεινάντων, καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας ὑμᾶς ὑπομνήσειν, ὡς ἐκ τούτων προσληψόμενον αὐτὸν δοκιμαστὰς τοὺς ἐν ἄστει μείναντας.*

Pro *αὐτόν*, quod h. l. nihil significat, legendum censeo *αὐτῷ*, nisi mavis habere pro scioli additamento.

§ 18. Codex habet: *καὶ ἡγοῦνταί γε διὰ μὲν τοὺς τοιούτους συλληφθέντας τότε ἀποθανεῖν, διὰ δὲ τοὺς ἄλλους τοὺς συλληφθέντας ἐκφεύγειν* (recte emendatum est *ἐκφυγεῖν*), *ἐπεὶ εἴ γε τὴν αὐτὴν γνώμην ἅπαντες ἔσχον, οὔτ' ἂν φυγὴ οὔτ' ἂν κάθοδος οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἂν τῶν γεγενημένων τῇ πόλει συνέβη.*

Male factum quod viri docti sententiae huius loci satisfactum credunt inserto *τούς* post *τοιούτους*; vix enim Lysias pro suo agnosceret *τοὺς συλληφθέντας* sine ulla vi iteratum: nemini porro quidquam innotuit de iis, qui nostro loco comprehensi tamen mortem effugisse dicuntur: denique minus perspicue inter se opponuntur *οἱ τοιοῦτοι*, qualis Evander erat, et *οἱ ἄλλοι*, qui, ut in § 17, *οὗτοι* dicendi erant. Quae cum ita sint, non tantum post *τοιούτους* inserendum mihi videtur *τούς*, sed etiam *τούτους* ante *τοὺς ἄλλους*, cuius pronominis omissio caussa fuit, cur infelix illud *τοὺς συλληφθέντας* ex superioribus interpolatum sit. Lysiam enim scripsisse credo: *καὶ ἡγοῦνταί γε διὰ μὲν τοὺς τοιούτους τοὺς συλληφθέντας τότε ἀποθανεῖν, διὰ δὲ τούτους τοὺς ἄλλους* (i. e. eos, qui postea in Piraeum sese contulerunt) *ἐκφυγεῖν.*

§ 21. *Ὑμέτερον δὴ ἔργον ἐστίν, ὦ ἄνδρες βουλευταί, σκέψασθαι ποτέρῳ ἂν πιθόμενοι περὶ τῆς δοκιμασίας ταύτης ἄμεινον βουλεύσαισθε, πότερον ἐμοὶ ἢ Θρασυβούλῳ, ὃς αὐτῷ ἀπολογήσεται.*

Miror *ἀπολογεῖσθαι* cum dativo, quam constructionem apud nullum probum auctorem Graecitatis invenias, nemini offensioni fuisse. Non sine idonea causa hinc argumentum traxeris, verba *ὃς αὐτῷ ἀπολογήσεται* ab aliena manu addita esse, praesertim cum orator supra iam satis significaverit, Thrasybulum pro Evandro verba facturum. Potest tamen fieri, ut verba sint corrupta, non insiticia, et ut Lysias scripserit: *ὃς αὐτῷ ἀναβήσεται*, librarii autem de more suprascriptam annotatiunculam pro vocabulo a Lysia profecto subdiderint.

ORATIO XXVII. Κατὰ Ἐπικράτους καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν ἐπίλογος ὡς Θεόδωρος.

§ 2. ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρὴ ὅτι πολλάκις ἠκούσατε τούτων λεγόντων, ὁπότε βούλοιντό τινα ἀδίκως ἀπολέσαι, ὅτι, εἰ μὴ καταψηφιεῖσθε ὧν αὐτοὶ κελεύουσιν, ἐπιλείψει ὑμᾶς ἡ μισθοφορά. Καὶ νῦν οὐδὲν ἧττον τοσοῦτον ἐνδεῖ, ὥστε τὸ μὲν πλῆθος .... καὶ ἡ αἰσχύνη ἡ διὰ τούτων ὑμῖν γίγνεται, ἡ δ' ὠφέλεια τούτοις· πεπείρανται γὰρ ὅτι, ὁπόταν οὗτοι καὶ οἱ τούτων λόγοι δοκῶσιν αἴτιοι εἶναι ψηφιεῖσθαι ὑμᾶς παρὰ τὸ δίκαιον, ῥᾳδίως παρὰ τῶν ἀδικούντων χρήματα λαμβάνουσι.

Οὗτοι referendum est ad Epicratem eiusque sodales, i. e. ad subiectum verbi πεπείρανται, quod salva Graecitate fieri posse nego, quidquid quidam viri docti obstrepunt. Peccavitne igitur Lysias? Minime: scripserat ille, opinor, recte atque ordine: ὁπόταν οὗτοι οἱ λόγοι (i. e. ὅτι ἐπιλείψει ἡ μισθοφορά, εἰ μὴ καταψηφιεῖσθε ὧν αὐτοὶ κελεύουσιν) δοκοῦσιν αἴτιοι εἶναι ψηφίζεσθαι (sic recte Franckenius) ὑμᾶς παρὰ τὸ δίκαιον. Supervenit nescio quis, qui in lectorum gratiam ad οὗτοι οἱ λόγοι, quod ipsi obscurius esset, adscriberet οἱ τούτων λόγοι, quae verba postea in textum assumpta nobis nunc pro Lysiacis venditantur.

§ 4. Καὶ οὐ νῦν πρῶτον ὤφθησαν ἀδικοῦντες, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἤδη δώρων ἐκρίθησαν. Καὶ ὑμῖν ἔχω ἐπικαλέσαι ὅτι τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος Λεωδάμαντος μὲν κατεψηφίσασθε, τούτου δ' ἀπεψηφίσασθε, τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς ἁπάντων κατηγοροῦντος καὶ τῶν αὐτῶν καταμαρτυρούντων, οἳ οὐχ ἑτέρων ἤκουσαν, ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν οἱ περὶ τῶν χρημάτων καὶ τῶν δώρων πρὸς τούτους πράττοντες.

Verba καὶ ὑμῖν ἔχω caet. arcte cum superioribus cohaerent. Quod si verum, in Lysiam culpam putidae negligentiae et insulsitatis conferas, si existimes καί sic nude

positum ante ὑμῖν ei potuisse excidere, quum arctiore vinculo haec cum praecedentibus coniungenda essent. Restituendum, ni fallor, quod vix semel integrum e scribarum manibus evasit, ὃ καί, quod et alibi reperies et in Aristophanis Eccles. vs. 238. Quemadmodum autem h. l. Lysias librariorum negligentia vocabuli damnum passus esse mihi videtur, sic eum in sequentibus eorundem munificentia tribus vocabulis auctum esse existimo, nempe τῶν χρημάτων καί, aut καὶ τῶν δώρων, nam τὰ χρήματα et τὰ δῶρα plane idem significant, et dubius haereo, utrum horum Danais illis dona ferentibus reddendum sit: quamquam eo inclinat animus, ut credam τῶν χρημάτων esse Lysiae manum, et nescio quem καὶ τῶν δώρων ex superioribus τῶν δώρων ἐκρίθησαν hausisse et adscripsisse, ne lector aliam rem agens dubitaret, quin τὰ χρήματα h. l. idem esset, quod Lysias supra δῶρα dixisset.

§ 6. Νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παράδειγμα ποιήσετε τοῖς ἄλλοις δικαίοις εἶναι, παρὰ τούτων δίκην λαβόντες.

Unde orator scire poterat iudices condemnaturos esse Epicratem eiusque sodales? In fine certe nostrae orationis non eadem fiducia est, ubi sic perorat: νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταψηφισάμενοι Ἐπικράτους τῶν ἐσχάτων τιμήσατε, usus imperativo, quem nostro quoque loco reponendum censeo. Rescribo ergo ποιήσατε.

§ 11. In Palatino codice est: Καίτοι ἑτέροις ὑμῖν ἔστιν ὅτε τὰ πατρῷα κεκτημένοις ταῦτα ποιοῦσιν ἐφθονεῖτε· νῦν δ' οὕτως ἡ πόλις διάκειται, ὥστε κτέ.

Pro corrupto ὑμῖν omnes quantum scio editores corrigunt ὑμεῖς: vereor ut recte: nihil est enim cur pronomen cum emphasi addatur. Me iudice in ὑμῖν latet μέν, quod aegre in hac sententiae parte desidero.

ORATIO XXVIII. Κατὰ Ἐργοκλέους ἐπίλογος.

§ 12. Οἶμαι δ' Ἐργοκλέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ μὲν Ἁλικαρνάσου καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ περὶ τῶν αὐτῷ πεπραγμένων οὐκ ἐπιχειρήσειν ἀπολογεῖσθαι, ἐρεῖν δ' ὡς ἀπὸ Φυλῆς κατῆλθε κτέ.

Multo maiorem vim his verbis addideris, si pro οὐκ ἐπιχειρήσειν scripseris οὐδ' ἐπιχειρήσειν ex coniectura Naberi, in quam et ipse incideram.

§ 14. τὸ ἐπὶ τούτοις εἶναι ἐν τοῖς δεινοτάτοις κινδύνοις καθεστήκατε, ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ὑμᾶς αὐτοὺς ἢ τούτους ἐλεοῖτε, καὶ τοὺς ὑμετέρους παῖδας καὶ γυναῖκας, ὅτι ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν λυμαίνεσθε.

Eadem manus, quae in Orat. XXVII, § 7 ad verba τῇ αὐτῇ ψήφῳ τούς τ' ἄλλους κοσμιωτέρους ποιήσετε adscripsit ἢ νῦν εἰσί, ut docuit Cobetus et docere potuerat ipse Lysias in Orat. XXX, § 23 — eadem manus, inquam, nostrum locum conspurcasse videtur suo ἢ τούτους, quod vel alieno loco, quem occupat, prodit se inquilinum esse.

§ 17. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ Ἁλικαρνασσεῖς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ὑπὸ τούτων ἠδικημένοι, ἂν μὲν παρὰ τούτων τὴν μεγίστην δίκην λάβητε, νομιοῦσιν ὑπὸ τούτων μὲν ἀπολωλέναι, ὑμᾶς δ' αὐτοῖς βεβοηθηκέναι.

Non iniuria Naberus, offensus opinor repetitione auribus ingrata, ὑπὸ τούτων — παρὰ τούτων — ὑπὸ τούτων, prius ὑπὸ τούτων, quo facile caremus, delendum censuit.

ORATIO XXX. Κατὰ Νικομάχου γραμματέως εὐθυνῶν κατηγορία.

§ 7. In codice legitur: ἐὰν δ' ἄρα ἐπιχειρῇ λέγειν ἅπερ ἐν τῇ

βουλῇ, ὡς ἐγὼ τῶν τριακοσίων (leg. *τετρακοσίων*) *ἐγενόμην, ἐνθυμεῖσθε· τῶν τοιαῦτα λεγόντων ἐκ τῶν τριακοσίων* (leg. *τετρακοσίων*) *πλεῖον* (recte Cobetus *πλεῖν*) *ἢ χίλιοι γενήσονται· καὶ γὰρ τοὺς ἔτι παῖδας ὄντας ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ τοὺς ἀποδημοῦντας οἱ διαβάλλειν βουλόμενοι ταῦτα λοιδοροῦσιν.*

Aliis diiudicandum relinquo, utrum corrector codicis Florentini, quem Bekkerus et Cobetus secuti sunt, recte ante *τῶν* inseruerit *ὅτι*, an cum Sauppio, qui in Ep. crit. p. 22 hunc locum tractat, vulgata lectio retinenda sit: iure vero doctus ille scriba praepositionem *ἐκ* ante *τετρακοσίων* non tulit, non enim probum est *εἰμὶ ἐκ τῶν τετρακοσίων* pro *εἰμὶ τῶν τετρακοσίων*. ut paullo post in § 8 recte legitur. Quamquam minus laudo, quod idem praepositionem migrare iussit ante *τῶν τοιαῦτα λεγόντων*, nam ne hoc quidem Graecum est. Caeterum verba *τῶν τοιαῦτα λεγόντων* non illi solum, sed aliis quoque offensioni fuerunt, ut Marklando, qui suspicabatur excidisse *ἐὰν ἀκούσητε* et Westermanno, qui *εἰ ἀκροᾶσθε* sive *εἰ ἀνέχεσθε* supplebat, quorum hariolationibus satis incertis vide annon praestet pro *τοιαῦτα* corrigere *τἀληθῆ* sive *ταῦτ' ἀληθῆ* et cum Sauppio pro *τῶν* corrigere *τούτων*, ut manus Lysiae fuerit: *τούτων τἀληθῆ λεγόντων τῶν τετρακοσίων πλεῖν ἢ χίλιοι γενήσονται*: ***Si verum est quod isti dicunt, amplius mille in quadringentorum numero fuerint.***

§ 10. Scheibius edidit: *ἐπειδὴ γὰρ ἀπολομένων τῶν νεῶν ἡ μετάστασις ἐπράττετο, Κλεοφῶν τὴν βουλὴν ἐλοιδόρει, φάσκων συνεστάναι καὶ οὐ τὰ βέλτιστα βουλεύειν τῇ πόλει. Σάτυρος δὲ Κηφισιεὺς βουλεύων ἔπεισε τὴν βουλὴν δήσαντας αὐτὸν παραδοῦναι δικαστηρίῳ.*

Participium *βουλεύων* vix locum tueri potest, nisi *τότε* vel simile quid addatur. Sed minime opus erat addere Satyrum haec censuisse, quum senator esset; ex tota enim narratione patet, haec agi in senatu, ubi nemini nisi senatori verba facere licet: itaque deleverim *βουλεύων*.

§ 12. Legitur in Palatino: *Κλεοφῶντος τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἕτερα μὲν ἄν τις ἔχοι κατηγορῆσαι· τοῦτο δὲ παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ὅτι οἱ καταλύοντες τὸν δῆμον ἐκεῖνον ἐβούλοντο μάλιστα τῶν πολιτῶν ἐκποδὼν γενέσθαι, καὶ ὅτι Σάτυρος καὶ Κλεοφῶν οἱ τῶν τριάκοντα γενόμενοι οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὀργιζόμενοι Κλεοφῶντος κατηγόρουν, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνον ἀποκτείναντες αὐτοὶ ὑμᾶς κακῶς ποιῶσι.*

Minus recte recentiores editores pro corrupto *Κλεοφῶν* ex coniectura Schotti ediderunt *Χρέμων*. Nolo urgere haec vocabula nimis dissimilia esse, quam ut facile inter se permutari potuerint; sed improbo quod, si legimus *Χρέμων*, facimus Lysiam dicentem, quod nullo modo dicere potuerit. Satyrus nempe non fuit unus e trigintaviris; dicas — quamquam hoc quidem argumentum, quo coniecturam defendas, satis mirum est — oratorem, ut saepius in hoc genere factum videmus, memoriam fefellisse: at Satyri tristior celebritas fuit, quam ut Lysias tam brevi post imperium trigintaviris ademptum, in eo memorando memoriae lapsum commiserit. Aut fallor, aut scriba, quum ea, quae inter *καί* et *τῶν* scripta fuerant, legere non posset, de suo scripsit, quod primum in mentem venit, ut fecit in Or. XIV, § 29. Quid olim scriptum fuerit, pro certo affirmari nequit, sed aliquanto probabilius, quam ut nunc vulgatur, locum sic suppleveris: *Σάτυρος καὶ οἱ ὕστερον τῶν τριάκοντα γενόμενοι.*

§ 18. *Οἱ τοίνυν πρόγονοι τὰ ἐκ τῶν κύρβεων θύοντες μεγίστην καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν Ἑλληνίδων τὴν πόλιν ἡμῖν παρέδοσαν, ὥστ' ἄξιον ἡμῖν τὰς αὐτὰς ἐκείνοις θυσίας ποιεῖσθαι καὶ εἰ μηδὲν δι' ἄλλο, τῆς τύχης ἕνεκα τῆς ἐξ ἐκείνων τῶν ἱερῶν γεγενημένης.*

Corrige *εἰ καὶ μηδὲν δι' ἄλλο, τῆς γε τύχης ἕνεκα.* Particulam *γε* addendam esse iam monuerat Sluiterus, qui collegit magnum numerum locorum, ut coniecturam commen-

daret, ad quos locos relego, si qui adhuc dubitent, an vere transposuerim *καί* et *εἰ*, nam non minus meae coniecturae firmandae utiles sunt, quam Sluiterianae.

§ 25. *Ἀναμνήσθητε δὲ ὅτι πολλοὺς ἤδη τῶν πολιτῶν ἐπὶ κλοπῇ χρημάτων ἀπεκτείνατε. Καίτοι ἐκεῖνοι μὲν τοσοῦτον μόνον ὑμᾶς ἔβλαψαν ὅσον ἐν τῷ παρόντι, οὗτοι δ' ἐπὶ τῇ τῶν νόμων ἀναγραφῇ καὶ τῶν ἱερῶν δῶρα λαμβάνοντες εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον τὴν πόλιν ζημιοῦσι.*

Verba *καὶ τῶν ἱερῶν* suspecta mihi sunt, non solum quod *οἱ νόμοι* et *τὰ ἱερά* male sibi opponuntur, ut bene perspexit Franckenius, qui hanc coniecturam facere occupavit, sed etiam quod haec verba sine iusta causa post *τῇ ἀναγραφῇ* leguntur.

Oratio XXXI. Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας.

§ 1. *Ὤιμην μέν, ὦ βουλή, οὐκ ἄν ποτ' εἰς τοῦτο τόλμης Φίλωνα ἀφικέσθαι, ὥστ' ἐθελῆσαι εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν δοκιμασθησόμενον· ἐπειδὴ δ' οὐχ ἕν τι μόνον ἀλλὰ πολλὰ τολμηρός ἐστιν, ἐγὼ δὲ ὀμόσας εἰσῆλθον εἰς τὸ δικαστήριον* (sic codex) *τὰ βέλτιστα συμβουλεύσειν τῇ πόλει, ἔνεστί τε ἐν τῷ ὅρκῳ ἀποφαίνειν εἴ τίς τινα οἶδε τῶν λαχόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα βουλεύειν, ἐγὼ τὴν κατὰ τουτουὶ Φίλωνος ποιήσομαι κατηγορίαν.*

Quia haec oratio in senatu habita est, pro *δικαστήριον* certatim reponunt *βουλευτήριον*. Perperam. Verba enim *εἰς τὸ δικαστήριον* non sunt Lysiae, sed nescio cuius lectoris non satis docti, qui hoc additamento verbum *εἰσῆλθεν* explicare conatus est. Suum cuique: relinquamus homini suum errorem, sed expungamus, quod Lysias pro suo non agnosceret.

§ 3. *Γνώσεσθε μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἀπ' ἴσης παρασκευῆς ἐγώ τε*

τοῦτον ἐλέγξω οἷός ἐστι, καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρὸς εἶναι· ὅμως εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας, οὐκ ἂν δίκαιος εἴη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφεληθῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον, ὅ τι (sic codex) *ἱκανῶς διδάξαιμι, ἐκ τούτων ἀποδοκιμασθῆναι.*

Ut *τούτων* habeat quo referatur, pro *ὅτι* coniicio *ἅττα*, quod pronomen quam saepe librarii obliteraverint nemo melius docebit, quam Cobetus in Mnemosyne Tom. VI, p. 12 sqq. Alii pro *ὅτι* malunt *εἴ τι*, quod recte Rauchensteinius improbat, quod sic nimia timiditas et diffidentia sui actori obtruderetur.

§ 4. *Ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμῶν οἵτινες δυνατώτεροι ἐμοῦ εἰσι λέγειν, ἀποφῆναι μείζω ὄντα αὐτοῦ τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ ὑπολίπωμαι, πάλιν αὐτοὺς περὶ ὧν ἴσασι κατηγορῆσαι Φίλωνος· οὐ γὰρ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων δεῖ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ ὁποῖός ἐστι σκέψασθαι.*

Post *ἐμοῦ* vel *λεγομένων* propter literarum similitudinem excidisse videtur *μόνον*, quo inserto accusator dicet, quod debuit, senatoribus mores Philonis non *tantum* spectandos esse ex iis, quae ipse contra eum prolaturus sit, sed etiam ex iis, quae alii sint adiecturi. Ut vulgo haec verba circumferuntur orator paene ridiculus est, quippe qui senatores admoneat, ne ex sua oratione iudicium ferant de moribus Philonis.

§ 6. *καὶ γὰρ οἳ φύσει μὲν πολῖταί εἰσι, γνώμῃ δὲ χρῶνται ὡς πᾶσα γῆ πατρὶς αὐτοῖς ἐστιν ἐν ᾗ ἂν τἀπιτήδεια ἔχωσιν, οὗτοι δῆλοί εἰσιν ὅτι ἂν παρέντες τὸ τῆς πόλεως κοινὸν ἀγαθὸν ἐπὶ τὸ ἑαυτῶν ἴδιον κέρδος ἔλθοιεν διὰ τὸ μὴ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν οὐσίαν πατρίδα ἑαυτοῖς ἡγεῖσθαι.*

Bene Franckenius perspexit *κακόζηλον* et putidum esse quod opes alicui pro patria esse dicantur. Eiusmodi quid vix alibi in Lysia invenias, nam non moramur eum, qui in Epitaphio (quem Lysiam auctorem habere nondum mihi persuasit Le Beau) § 66 scripsit: *πατρίδα τὴν ἀρετὴν ἡγη-*

σάμενοι. Possis quidem haec Lysia digniora reddere legendo *οἰκίαν* pro *οὐσίαν*, quae vocabula passim in codicibus confundi nemo est qui nesciat, sed vide an non praestet totum illud inutile comma: *διὰ τὸ μὴ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν οὐσίαν πατρίδα ἑαυτοῖς ἡγεῖσθαι*, pro annotatione habere alicuius Rhetoris, qui nactus locum communem, *ubi bene, ibi patriam esse*, non potuerit se continere, quin suo more eius metaphrasin daret, bello isto antitheto ornatam.

In § initio idem Franckenius recte notat *ὅτι ἂν*, pro quo tamen cum viro clarissimo non legerim *ὅτι τάχ' ἄν*. Magis Lysiacum puto *ὅτι ἡδέως ἄν*.

§ 9. *Οὐ τοίνυν οὐδ' ὥσπερ ἔνιοί τινες τῶν πολιτῶν μετεβάλλοντο, ἐπειδὴ ἑώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς ἐν οἷς ἔπραττον εὐτυχοῦντας, οὐδὲ τούτων τι τῶν εὐτυχημάτων ἠξίωσε μετασχεῖν, ἐπὶ κατεργασαμένῳ* (sic cod.) *μᾶλλον ἐλθεῖν βουλόμενος ἢ συγκατελθεῖν κατεργασάμενός τι τῶν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ συμφερόντων· οὐδ' ἦλθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, οὐδ' ἔστιν ὅπου ἑαυτὸν ὑμῖν τάξαι παρέσχε.*

Locus multifariam corruptus. Primum pro *τι*, quod h. l. ne Graecum quidem est, levissima mutatione legendum arbitror *γε*, ad exemplum loci in § 13. Sequitur *ἐπὶ κατεργασαμένῳ*, quod monstrum iam alii procuraverunt substituendo *ἐπὶ κατειργασμένοις*. Gravior corruptela verba in vicinia invasit, ubi inter alia displicet *ἐλθεῖν* de reditu usurpatum; suspicor adeo ad infinitivum *ἐλθεῖν* olim in margine adscriptam fuisse variam eamque veriorem lectionem *κατελθεῖν*, quae postea alieno loco in textum irrepserit. Totum locum igitur sic constituerim: *ἐπὶ κατειργασμένοις μᾶλλον κατελθεῖν βουλόμενος ἢ συγκατεργασάμενός τι τῶν κτέ.*

§ 15. *Ὑπολείπεται τοίνυν αὐτῷ λέγειν ὡς τῷ μὲν σώματι δι' ἀσθένειάν τινα γενομένην ἀδύνατος κατέστη βοηθῆσαι εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἐπαγγειλάμενος αὐτὸς ἢ χρήματ' εἰσενεγκεῖν εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον ἢ ὁπλίσαι τινὰς τῶν*

ἑαυτοῦ δημοτῶν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι λειτουργεῖν τοῖς σώμασιν.

Ambabus manibus arriperem, si in aliquo codice pronomen *αὐτός* (Belgice *in persoon*), quod post *ἐπαγγειλάμενος* vix locum tueri potest, loco mutato legeretur in priore parte huius sectionis ante *ἀδύνατος* vel *βοηθῆσαι*. Cf. in fine § *αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι λειτουργεῖν τοῖς σώμασιν.*

§ 18. *περιιὼν κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐντυγχάνων τῶν πολιτῶν τοῖς πρεσβυτάτοις, οἳ κατέμειναν ἐν τοῖς δήμοις — ἀδύνατοι δ' ὑπὸ τῆς ἡλικίας βοηθεῖν κτέ.*

Cum Nabero corrigendum *πρεσβυτέροις*. Cf. Cobeti Nov. Lectt. pag. 119, 552, 628.

§ 25. *Ἀλλ' ἄρα ἵνα βελτίους ὦσιν οἱ πολῖται δρῶντες ἅπαντας ὁμοίως τιμωμένους, διὰ τοῦτο δοκιμαστέος ἐστίν; ἀλλὰ κίνδυνος καὶ τοὺς χρηστούς, ἐὰν αἰσθάνωνται ὁμοίως τοῖς πονηροῖς* (sic cod.) *τιμωμένους, παύσεσθαι τῶν χρηστῶν ἐπιτηδευμάτων, τῶν αὐτῶν ἡγουμένους εἶναι τούς τε κακοὺς τιμᾶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀμνημονεῖν.*

Male seduli librarii ex superioribus de suo inferserunt verba male Graeca *ὁμοίως τοῖς πονηροῖς τιμωμένους*, quae viri docti certatim coniecturis non admodum felicibus tentarunt. Si v. c. legis: *ὁμοίως τοὺς πονηροὺς τιμωμένους*, necesse est subintelligere *ἑαυτοῖς* sive *τοῖς χρηστοῖς*, quod durissimum est. Contra his verbis expunctis nemo non ad *αἰσθάνωνται* ex superioribus mente repetet *ἅπαντας ὁμοίως τιμωμένους.*

§ 32. *ὁρῶ δέ τινας οἳ νῦν μὲν τούτῳ παρασκευάζονται βοηθεῖν .... τότε δέ, ὅτε οἱ κίνδυνοι μὲν ὑμῖν καὶ οἱ μέγιστοι ἀγῶνες ἦσαν, ... τότε οὐκ ἐδέοντο αὐτοῦ βοηθῆσαι καὶ ὑμῖν καὶ κοινῇ τῇ πόλει, καὶ μὴ προδοῦναι μήτε τὴν πατρίδα μήτε τὴν βουλήν, ἧς νῦν ἀξιοῖ τυχεῖν οὐ μετὸν αὐτῷ, ἄλλων τε* (sic cod.) *κατεργασαμένων.*

Tria ultima vocabula delenda arbitror. Repetiit ea nescio quis ex § 31, ut explicaret scilicet *οὐ μετὸν αὐτῷ*. Ipsa verba interpolatorem arguunt, nam *κατεργασαμένων* caret

subiecto, et coniunctio *τε*, pro qua frustra substituerunt aeque inutile *γε*, ab hoc loco prorsus aliena est.

ORATIO XXXII. Κατὰ Διογείτονος.

§ 6. *ναυτικὰ δ' ἐπέδειξεν ἐκδεδομένα ἑπτὰ τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς ...., δισχιλίας δὲ ὀφειλομένας ἐν Χερρονήσῳ. Ἐπέσκηψε δέ, ἐάν τι πάθῃ, τάλαντον μὲν ἐπιδοῦναι τῇ γυναικὶ καὶ τὰ ἐν τῷ δωματίῳ δοῦναι, τάλαντον δὲ τῇ θυγατρί. Κατέλιπε δὲ καὶ εἴκοσι μνᾶς τῇ γυναικὶ καὶ τριάκοντα στατῆρας Κυζικηνούς.*

Non sine causa *δοῦναι* praeter Marklandum offendit Herwerdenum et Pluygersium, quorum hic, qui delendum censuit, fortasse verum vidit. Iure tamen roges, unde molestum vocabulum pedem intulerit. Quum vix explicandi gratia addi potuerit, superest ut dicamus *δοῦναι* esse variam lectionem verbi *ἐπιδοῦναι*, quae, ut in Or. XXXI, § 9 factum vidimus, e margine huc migraverit. Quamquam fieri potest, ut res se aliter habeat et librarius pro vocabulo, quod oculos ipsius fugerit, aliquid de suo scripserit, ut factum vidimus in Orat. XXX, § 12. Si v. c. pro *δοῦναι* legeretur *ἔπιπλα* vel *σκεύη*, locus omni offensione careret: fallitur enim Herwerdenus, cui *τὰν δωματίῳ* sunt viginti illae minae et triginta cyziceni. Caeteris enim Diogitoni permissis (cf. *καί* in *κατέλιπε δὲ καί*) Diodotus hanc pecuniam *κατέλιπε τῇ γυναικί*, uxor autem dederat Diogitoni teste § 15.

§ 8. *τοὺς μὲν παῖδας εἰς ἄστυ ἀναπέμπει, τὴν δὲ μητέρα αὐτῶν ἐκδίδωσιν ἐπιδοὺς πεντακισχιλίας δραχμάς, χιλίαις ἔλαττον ὧν ὁ ἀνὴρ αὐτῇ ἔδωκεν.*

Cum codicibus legendum *αὐτῆς*, non *αὐτῇ*, quod diu est ex quo editiones invasit, nam Diodotus non uxori dederat,

sed Diogitoni. Quod si Lysias *αὐτῇ* scribere voluisset, dedisset *αὐτῇ ἐπιδοῦναι ἐκέλευσεν.*

§ 10. *Ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκπεπληγμένοι καὶ δακρύοντες ᾤχοντο πρὸς τὴν μητέρα, καὶ παραλαβόντες ἐκείνην ἧκον πρὸς ἐμέ, οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακείμενοι καὶ ἀθλίως ἐκπεπτωκότες, κλάοντες καὶ παρακαλοῦντές με μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς ἀποστερηθέντας τῶν πατρῴων μηδ' εἰς πτωχείαν καταστάντας, ὑβρισμένους ὑφ' ὧν ἥκιστ' ἐχρῆν, ἀλλὰ βοηθῆσαι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἕνεκα καὶ σφῶν αὐτῶν.*

Hanc § turbatam esse nemo opinor non videt: quid enim quaeso facias verbis *ἀθλίως ἐκπεπτωκότες* et illo asyndeto ante *κλάοντες*? Forte Lysias scripserat: *ἧκον πρὸς ἐμέ, οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακείμενοι καὶ κλάοντες καὶ παρακαλοῦντές με μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς ἀθλίως ἐκπεπτωκότας τῶν πατρῴων, μηδ' εἰς πτωχείαν καταστάντας.* Explicandi gratia nescio quis, cui insolentior videbatur locutio *ἐκπεπτωκότας*, in margine adscripsit *ἀποστερηθέντας*. Glossema et glossa, ut in Or. XXVI, § 9, locum mutarunt, deinde glossa felici casu quamquam alieno loco rediit in textum. Vide autem, quanto aptius *ἐκπεπτωκότες* in commota oratione sit quam languidum illud *ἀποστερηθέντας*.

§ 12. *ἐλθὼν δ' ἐγὼ ἠγανάκτουν μὲν πρὸς Ἡγήμονα τὸν ἔχοντα τὴν τούτου θυγατέρα, λόγους δ' ἐποιούμην πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιτηδείους, ἠξίουν δὲ τοῦτον εἰς ἔλεγχον ἰέναι περὶ τῶν πραγμάτων.*

Ni fallor Lysias scripsit *τῶν χρημάτων* pro *τῶν πραγμάτων*, quae vocabula centies a librariis confundi vulgo notum est.

§ 13. *Καὶ περὶ τούτων ἐγὼ θέλω τοὺς παῖδας παραστησαμένη καὶ τούτους καὶ τοὺς ὕστερον ἐμαυτῇ γενομένους ὀμόσαι ὅπου ἂν αὐτὸς λέγῃς.*

Pro *λέγῃς* requiro *κελεύῃς*. Duae priores litterae videntur periisse, quaeque restabant a librariis refictae esse.

§ 15. Ἀπέφηνε δ' αὐτὸν ἑκατὸν μνᾶς κεκομισμένον ἐγγείους ἐπὶ τόκῳ δεδανεισμένας, καὶ ἑτέρας δισχιλίας δραχμὰς καὶ ἔπιπλα πολλοῦ ἄξια.

Hoc vix Graecum est. Suspicor Lysiam dedisse: κεκομισμένον ἐγγείων τόκων δεδανεισμένας. Eodem modo Demosthenes in Or. XXXIV, § 23: φησὶν ἀποδοῦναι Λαμπίδι ἐν Βοσπόρῳ ἑκατὸν στατῆρας Κυζικηνοὺς δανεισάμενος ἐγγείων τόκων. Naberus suspicatur ἐγγείῳ ἐπὶ τόκῳ.

§ 22. εἰς τοίνυν τὰς ἄλλας ἑορτὰς καὶ θυσίας ἐλογίσατο αὐτοῖς πλεῖν ἢ τετρακισχιλίας δραχμὰς ἀνηλωμένας, ἕτερά τε παμπληθῆ, ἃ πρὸς τὸ κεφάλαιον συνελογίζετο, ὥσπερ διὰ τοῦτο ἐπίτροπος τῶν παιδίων καταλειφθείς, ἵνα γράμματα αὐτοῖς ἀντὶ χρημάτων ἀποδείξειε καὶ πενεστάτους ἀντὶ πλουσίων ἀποφήνειε, καὶ ἵνα, εἰ μέν τις αὐτοῖς πατρικὸς ἐχθρὸς ἦν, ἐκείνου μὲν ἐπιλάθωνται, τῷδ', ἐπεὶ τῶν πατρῴων εἰσὶν ἀπεστερημένοι, πολεμῶσι.

In ultimis multa molesta sunt: primo non concoquo duplex μέν; deinde deest δέ post τῷδε; porro εἰσὶν ἀπεστερημένοι sine idonea caussa positum est pro ἀπεστέρηνται; denique satis insulsum est, post tot iniuriarum enumerationem, denuo addere caussam, cur nepotes cum avo inimicitias gerere debeant. Quapropter alterutro μέν eiecto, et verbis ἐπεὶ τῶν πατρῴων εἰσὶν ἀπεστερημένοι ad marginem relegatis, sic locum constituerim: καὶ ἵνα, εἰ μέν τις αὐτοῖς πατρικὸς ἐχθρὸς ἦν, ἐκείνου ἐπιλάθωνται, τούτῳ δὲ πολεμῶσιν. De τῷ in τούτῳ mutato cf. ad Or. XIII, § 87: Or. XXVI, § 18: Or. XXX, § 7: et variam lectionem memoratam ad fr. 1.

ORATIO XXXIII. Ὀλυμπιακός.

§ 5. ὁρῶμεν γὰρ τοὺς κινδύνους καὶ μεγάλους καὶ πανταχόθεν περιεστηκότας.

Suppleverim μεγάλους ὄντας.

§ 7. *Θαυμάζω δὲ Λακεδαιμονίους πάντων μάλιστα, τίνι ποτὲ γνώμῃ χρώμενοι καομένην τὴν Ἑλλάδα περιορῶσιν, ἡγεμόνες ὄντες τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδίκως καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ἀρετὴν καὶ διὰ τὴν τῶν πρὸς τὸν πόλεμον ἐπιστήμην, μόνοι δ' οἰκοῦντες ἀπόρθητοι καὶ ἀτείχιστοι καὶ ἀστασίαστοι καὶ ἀήττητοι καὶ τρόποις ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι.*

Mirum ni Rhetor scripserit *ἡγεμόνες μὲν ὄντες.*

ORATIO XXXIV. *Περὶ τοῦ μὴ καταλῦσαι τὴν πάτριον πολιτείαν Ἀθήνησιν.*

§ 7. *Ἡγοῦμαι γάρ, ἐὰν μὲν πείθω, ἀμφοτέροις κοινὸν εἶναι κίνδυνον.*

Frustra viri docti his verbis emendandis operam dedisse mihi videntur; quo saepius enim locum relego, eo magis animus inclinat, ut credam, locum hiare multaque hic intercidisse.

§ 8. *Ἴσασι γὰρ ὅτι, κἂν πολλάκις εἰς τὴν τούτων ἐμβάλλωσι, πολλάκις αὐτοῖς ἀπαντήσονται ὅπλα λαβόντες, ὥστε οὐ καλὸς ὁ κίνδυνος αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι, ἐὰν μὲν νικήσωσι, τούτους οὐ καταδουλώσεσθαί γε, ἐὰν δὲ ἡττηθῶσι, σφᾶς αὐτοὺς τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἀποστερῆσαι.*

Forte legendum: *τὰ ὅπλα λαβόντες, ὥστε οὐκ ἀλόγως κίνδυνος αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι.* Perversa syllabarum distinctio errorem peperit.

FRAGMENTA.

Fr. 1, § 4. *Τοσοῦτοι δὲ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἀπαιτήσοντες τὰ ὀφειλόμενα ἔρχονται, ὥστ' οἴεσθαι τοὺς παριόντας ἐπ' ἐκφορὰν αὐτοὺς ἥκειν τοῦ* (alii MSS *τούτου*) *τεθνεῶτος.*

Deleverim male Graecum et puerile *τοῦ τεθνεῶτος* coll. Aristoph. Plut. 1008:

ΓΡΑΥΣ. *καὶ μὴν πρὸ τοῦ γ' ὁσημέραι νὴ τὼ θεὼ*
ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν ἀεὶ τὴν ἐμήν.
ΧΡΕΜ. *ἐπ' ἐκφοράν;*

Eccles. 926: et ipso Lysia Or. 1, § 8.

Fr. 35. *Ἐπειδὴ τοίνυν Ἐπιγένης ἀσθενὴς τριηραρχεῖν ἠναγκάζετο, ἀνάργυρος ὢν καὶ τῆς γῆς τῶν πολεμίων κρατούντων.*

Pro *ἀσθενής* requiro *ἀσθενὴς ὢν* sive *ἀσθενῶν*, quod reponere vetat sequens *ἀνάργυρος ὤν*; quapropter suspicor inter *ἀσθενής* et *τριηραρχεῖν* quaedam intercidisse.

Fr. 40. *Ὡς ἔμελλεν ἐπί τε τοὺς βωμοὺς ἰέναι καὶ τὰ νομιζόμενά γε ποιήσειν.*

In *γε*, quod h. l. nihili est, latere suspicor *ἱερά*.

Fr. 43. *Οὐχ ἱκανόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς ἐπιτρόποις ὅσα πράγματα διὰ τὴν ἐπιτροπείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ διασώζοντες τὰς τῶν φίλων οὐσίας συκοφαντοῦνται ὑπὸ τῶν ὀρφανῶν πολλοί· ὅπερ κἀμοὶ νῦν συμβέβηκεν.*

Facio cum Nabero, qui pro *πολλοί* coniecit Lysiam scripsisse *πολλάκις*.

Fr. 53, § 3. *τοῦτον δὲ* (Cinesiam scil.) *τὸν ὑπὸ πλείστων γιγνωσκόμενον οἱ θεοὶ οὕτω διέθεσαν, ὥστε τοὺς ἐχθροὺς αὐτὸν βούλεσθαι ζῆν μᾶλλον ἢ τεθνάναι, παράδειγμα τοῖς ἄλλοις, ἵν' ἴδωσιν* (sic libri) *ὅτι τοῖς λίαν ὑβριστικῶς πρὸς τὰ θεῖα διακειμένοις οὐκ εἰς τοὺς παῖδας ἀποτίθενται τὰς τιμωρίας, ἀλλ' αὐτοὺς κακῶς ἀπολλύασι, μείζους καὶ χαλεπωτέρας τὰς συμφορὰς καὶ τὰς νόσους ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις προσβάλλοντες.*

Dele *ἵν' ἴδωσιν* vel, ut alii scribunt, *ἵν' εἰδῶσιν*, et cum codicibus repone *καί* ante *τὰς συμφοράς* sine caussa ab editoribus eiectum.

Fr. 62. *Ἐβιάζετό τε γὰρ καὶ οἷος ἦν ἐξευρεῖν τὴν θύραν.* Malim *ἐξαράττειν.* Confusio diphthongi *ευ* cum *α* labis origo fuit, quam librarii auxerunt verbo trito pro rariore substituendo.

Fr. 78, § 3. *Ἐπεὶ δ' οὖν οὗτοι ταῖς αὐταῖς τύχαις ἐχρήσαντο καὶ φυγάδες Ἀθήναζε ἀφίκοντο, ἡγούμενος τὴν μεγίστην αὐτοῖς ὀφείλειν χάριν, οὕτως οἰκείως αὐτοὺς ὑπεδεξάμην, ὥστε μηδένα γνῶναι τῶν εἰσιόντων, εἰ μή τις πρότερον ἠπίστατο, ὁπότερος ἡμῶν ἐκέκτητο τὴν οὐσίαν.*

In oratione recta scriberetur *οὐδεὶς ἂν ἔγνω, εἰ μή τις ἠπίστατο*; quapropter corrigendum censeo *μηδέν' ἄν*. Scriptio *μηδένᾱ* librariis fraudi fuit.

Fr. 83. *Ἐξαίφνης τοῦ συνακολουθοῦντος οἰκέτου λίθον τις λαβὼν ἔκρουσε τὸν λυχνοῦχον.*

Malim *ἐξέκρουσε*, i. e. servo laternario lapidis ictu laternam manibus excussit: de qua significatione verbi *ἐκκρούειν* vide Antiphanem apud Athen. 1, p. 14, f.

INDEX.

.X, 18:

.XII, 6.

